

No. 5. Rugpiutis-August Metai VIII.

KARDAS

EUGENE V. DEBS.

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos Žurnalas

No. 5

RUGPIUTIS (AUGUST)

Metai VII

“Kardo”

Apžvalga

Kokis yra dievas?

Lai pasako katalikų bažnyčia, kokis yra dievas, kurį ji garbina. Ar jis yra kaipo žmogus, ar kaipo spėka, ar kaipo kokis daiktas?

Jeigu dievas nėra žydelis su barzda, o viršgamiška galybė, tai tikėjimas neturėtų susidėti iš dovanojimo bažnyčiai (ant dievo garbės) gaidukų, kiaušinių, paršiukų, surių ir dolerių.

Jei dievas nėra žydelis su barzda, kamgi tos visos ceremonijos su skambinimais, rukymais, pasninkais, poterių bambėjimu, škapleriais, rožančiais ir tt.?

Religija prieš mokslą.

Nors mokslas yra gerokai pažengęs, vienok ne viskas da liko surasta, ne viskas ištirta. Už tukstančių metų žmonija žinos taip daug dabar nežinomų dalykų, kad mūsų žinojimas išrodys jiems kudikišku.

Šiandien mes da negalime darodyt kaip išsivystę žmogus iš žemesnio gyvuno, nors jau liko užtėmyta, kad visi gyvi daiktai turi vieną pradžių. Bet juk keli šimtai metų atgal žmonės nežinojo, kad kur nors randasi žalis, kurią dabar vadiname Amerika.

žmonės gyvena ir tirinėja. Ko jie pirma nežinojo, tą paskui laipsniškai sužino. Jeigu žmonių tirinėjimo jiegos būtų ir persilpnos viską sužinot, visgi niekas negali skelbt, jog nereikia tirinėt.

Religija, kokia ji šiandien yra, kaip tik ir pastoja kelią tirinėjimui, jieškojimui. Ji pasako, kad dievas nudrėbė žmogų iš molio, sutvėrė visokių gyvulių, vabalų ir kirmelių vėl iš kokios ten tešlos — ir atliktas kriukis. Kas yra saulė, kas yra žvaigždės, mėnelis ir tt.? Mokslas tirinėja ir vis daugiau suranda apie tai. Gi religija uždainuoja, jog dievui prireikė šviesos bei ornamentų, tai jis ir pakabina saulę čia, mėnelį ten ir tt. Iš ko ir kaip pasidarė žemė? Astronomija ir geologija riša šitą klausimą. Daug jau sužinota. Religija gi užreiškia, kad žemę dievas sutvėrė skystą, paskui apsižiūrėjo, jog ji nebus gera ir išsunkė vandenį iš jos. Taip yra ir su šimtais dalykų. Religija paskelbia žinanti apie juos pilnai ir, suprantama, jeigu jei netikėt, o imt tirinėt ir ištirimus skelbti, tai jau yraėjmas prieš religiją.

Nors bažnyčia jau nedrįsta skelbti, jog visokis gamtos tirinėjimas, visokie mokslai apie gamtą yra bedievybė, bet tikrenybė jie yra priešreligiškas dalykas ir nestebėtina, kad netolimoj praeityj da bažnyčia kankino ir degino mokslininkus.

Dora ir religija.

Mūsų dvasiški piemens neretai mėgsta pasigirti, buk religija yra doros sargas. Visus pametusius bažnyčią ji vadina nedorėliais, žmonėmis be pamato, ant kurio jie galėtų orientuotis, kas bloga ir kas gera.

Ar ištikrųjų taip yra? Pirmą, negu atsakius į klausimą, reikėtų nuspręsti, kas yra dora, ir kas nedora.

Šioj gadynėj pas įvairių religijų ir visai netikinčius žmonės supratimas apie dorą yra vienodas, nejaugi pas katalikus gali da buti nedora suvalgyt dešros pėnyčioj, kas, tiesa, ne katalikui nepakenktų jo sveikatos žvilgsniu, ne bučeriui skriaudos nepadarytų. Vogti yra nedora visose šalyse, net kur krikščionybė visai nepalieti. Užmušti yra nedora ir pas katalikus, ir pas protestonus, ir pas musulmanus, ir pas žydus, ir pas budistus ir visus kitus. Suviliot moterį yra nedora visose civilizuotose šalyse. Aplamai, jeigu paimti bile kokį aktą, kuris šioj gadynėj kenkia žmogaus gerbuviui, jis skaitosi nedoru (griekų) pas visų tikėjimų žmones ir pas visai netikinčius. Kol draugijos ekonominis gerbuvis reikalavo ir tokis pasiėlgimas niekam nekenkė, tol vedimas kelių moterų skaitėsi doru. Dabar jis liko grieku.

Dora yra civilė žmogaus pareiga, neretai nustatyta įstatymais, kurie baudžia už nebuvimą doru. Apart įstatymų, kiekvienas žmogus išauklėja daugiau ar mažiau savo sąžinėj numanytą apie dorą ir atsakomybę prieš save ir kitus už jos neprisilaikymą. Tai

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR:

In the U. S. of N. A. \$2.50
In Canada and Europe \$3.00
Single copy 25c.

Mokslo, Literatūros ir Kritikos Žurnalas.

Leidžia

Lietuvių Laisvamanių Federacija Amerikoje.
1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.50
Kanadoje ir Europėj \$3.00
Pavienis numeris 25c.

Entered as second class matter November 16, 1918, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

"Kardo" Redaktorius — Dr. A. Montvidas.

Bendradarbiai:

Žemaitė	Kun. M. X. Mockus
L. Šernas	J. Mickevičius
K. Baronas	M. J. Šileikis
Adv. Herold Mulks	Šarunas
K. Augustinavičius	A. Žymontas
St. Strazdas	J. B. Smelstorius
Adv. F. J. Bagočius	T. J. Kučinskis
Algirdas Margeris	St. Dargužis
	P. Dubickas.

yra civilis žmogaus auklėjimasi, kuris jame išvysto šitokį jautimą. Religija čia nieko nepadaro. Visos religijos turėjo eit tais doros keliais, kokius paklojo civilis žmonių gyvenimas, jų ekonominiai reikalai. Jokia religija, jokios ypatingos doros nesutvėrė ir nepalaiko.

Žmones reikia mokinti, kad jų, kai po piliečių, pareiga yra buti dorais, nes tik bendros pastangos gali pagerinti mūsų gyvenimą, o ne todėl, kad dievas užleis velnią su šake ant mūsų, jeigu to ar kitko nedarysime, bei ką negera darysime. Žmogus, kuris tik dievo ir velnio bijo, nėra doras pilietis, o tik su drebančiom kinkom vergas. Jis kartais savo poną dievą ir velnią bando

apgauti, kartais persiprašyt (ypač per išpažintį), o kartais niekur jų neradamas nustoja tikėjęs į jų buvimą ir tuomet gali likti visai palaidas.

Katalikiška civilizacija.

Netoli visos šalys, kur Rymo katalikų tikėjimas yra viešpataujantis, ir dvasiniai ir kultūriniai ir ekonominiai yra labiau atsilikusios, negu šalys, kuriose gyvena žmonės su tikėjimais, kurių, katalikų supratimu, dievas ne į dangų, ne į pragarą nepriims.

Galicija yra katalikiškiausia šalis, bet vargiai rastumete kur didesnį skurdą, tamsumą ir apsilaidimą, negu šitoj šalyj. Lenkija yra kita katalikiška šalis, kuri duodasi ponams ir kunigams plikai kirpti, kuri visai eina prie bankruto besimušdama už kitų šalių biznį, kurios išeiviai Amerikoje buvo ir da tebėra kaip pajuokos pabuklai, nesiinteresuojanti savo padėjimu, dirbanti sunkiausius darbus ir praleidžianti laiką kalabaikomis bei bažnyčioje. Airija irgi skaitosi katalikiška šalim ir net ne kažin kiek apsišvietusiems lietuviams

kartais prisieina stebėtis iš airių katalikų netobulumo ir tamsumo. Lietuva irgi negali didžiulotis, nes jos gyventojus katalikų bažnyčia buvo pavertusi nelabai panašiais į žmones. Ispanija skaitosi viena tamsiųjų šalių. Meksiko taipgi negali pasigirti. Kas link Francijos, joje buvo keliama revoliucija daugiau prieš tikėjimą, negu politikoj, ir ten bedievybė išsiplėtojo daugiau, negu kitose šalyse, todėl ji pralenkė visas kitas katališkas šalis. Aplamai nėra šalies, kuria katalikų bažnyčia galėtų pasigirti. Net taip vadinama pagoniška Japonija jas visas pradeda pralenkti.

Tuli sako, kad be laisvamanybės galima įvykdyti politiškas permainas, kurios duos daug teisių darbininkų klesai.

Lietuvos žmonės savo didžiumoj nėra laisvamainai, o yra katalikai. Šitokius žmones kunigai komanduoja kaip galvijų bandą: jie balsuoja, už ką kunigai liepia; jie galvą lenkia prieš kunigų valdžią.

V. M. Doroševičius.

POPIEŽIŲ JUBILIEJUS.

IV.

Bundantį Rymą pasitiko didžiausis lietus.

— Ačiu Dievui! — tarė man italas kunigas, su kuriuo aš susipažinau ir susidraugavau, kad turėjus progos patekti į tokias vietas, iš kur geriau matosi, — pats dangus globoja popiežiaus triumfą!

— Tokiu lietum?

— Pakvaišėliai rengėsi padaryti demonstraciją priešais šv. Petro bažnyčią ir pakenkti švento tėvo jubiliejui. Pats dangus sugriovė jų planus. Da-

bar jie nebedrįs kelti demonstracijos.

Švento Petro plečius buvo pertvertas išilgai kareiviais.

Dvi eili policistų peržiurinėjo bilietus ir leido po vieną asmenį.

Dėjosi kas tai nepaprasto.

Visi turi vienokius bilietus.

Bet policistas ilgai žiuri skaito, — lyg ieškodamas kokių tai misterinių ženklų.

Vienus praleidžia. Kitus sustabdo:

— Negalima.

Ir kiek jų nesiginčytute, — jūsų nieku budu nebeis.

ROBERT SMILLIE, Anglijos angliakasių vadovas.

...tikrai negaliu pasakyti, ar bilietai, kurie galėjo patekti negeistiniems asmenims, buvo paženklinėti, ar policistai su savo policistine uosle atrinko tuos, kurie "nors ir ne demonstrantai, bet gali būti demonstrantai."

Bet dėjosi kas tai nepaprasto ir slaptingo.

Nespdavo kur susiburti kruvelė žmonių, kaip jau kareivių burys maršuoja. Ir maršuodavo tol, kol žmonės neišsiskirstydavo.

Bet lietus pylė kai iš viedro. Apie jokią demonstraciją negalėjo būti nei kalbos.

Tie kareivių puolimai buvo kreipiami į nolaimingus svetimšalius, kurie nešdami binoklius bėginėjo po pelkes.

Švento Petro bažnyčia aštuntoj valandoj ryto jau buvo pilna žmonių.

Pakvietimuose prašoma buvo pasirengti frakais.

Svetimšaliai su fotografiniais aparatais, binokliais ir kitais prietaisais buvo nustumti į užpakalį ir vaikštinėjo pirštų galais, idant nors šitą pamačius.

Pryšakyj matėsi juodai pasirėdžiusios moterys ir vyrai su frakais. Ten girdėjosi vien tik italų kalba.

Tai "populus Romanus" buvo pasirengęs prie triumfalo apvaikščiojimo.

Minios upas buvo linksmas ir triukšmingas.

Kuomet bokštuose pasirodė elektros šviesa ir apšvietė purpurą, kuriuo papuošta sienos ir pilioriai, tai minia linksmam sumurmėjo:

— A-a-a-a!

Tai čia, tai ten girdėjosi balsai:

— Evviva papa il re!

"Te gyvuoja popiežius karalius."

Griausmingai ploja rankomis.

Bet tas entuziazmo išsiveržimas buvo bandoma sustabdyti sutartinu:

— Tss...

Visi pradėjo nerimauti.

Popiežiaus mišios turėjo prasidėti 10 val.

...vienuo kita vaizda... Pusė dvyliktos...

— Ar galės tik šiandien išeiti triumfatorius-popiežius? Leonui XIII sukako lygiai 93 metai.

Del savo metų jis gan tvirtas ir sveikas.

Jis didelis mėgėjas pajuokti mediciną.

Profesorius Laponi, popiežiaus gydytojas, yra tikras kankinys. Popiežius negali jo matyti be šypsos. Ir persekioja jį savo juokais ant kiekvieno žingsnio.

Po kokios nors ceremonijos, kurioj profesorius nepatardavo "jo šventenybei" dalyvauti, devynių dešimčių su viršum metų senis, suvargęs, sukamutas, sugrižęs į savo kambarį, reikalauja pašaukti "gerbiamą profesorių Laponį."

Tik tuo tikslu, kad pasakius jam:

— Kaip matote, vėl buvome teisingi mes, o ne jūs. Mes jaučiamės kuopukiausia.

Nesenai, priimant kokią tai misiją, popiežiui reikėjo kalbėti.

Profesorius Laponi prirengė vaistų, kurie turėjo sustiprinti popiežių.

Popiežius pradėjo savo kalbą.

Kuomet laikas buvo priimti vaistus, Laponi pradėjo kosėti, kad tuo primintus popiežiui apie vaistus.

Popiežius sustojo kalbėjęs ir paprašė, kad pašauktų Laponį.

— Mes pastebėjome, kad jūs kosėjote! Gal jums bus neprošalį priimti šituos vaistus?

Ir po ceremonijos, labai patenkintas, kad pasisekė profesorių pastatyti į nesmagią padėtį, jis pareiškė:

— Jūs matote, mes da galime žaisti, kaip jaunuolis.

Turint 92 metū!

Nesenai, laike priėmimo kokių tai pasiuntinių, popiežiaus koja užkliuvo už kairo ir jis susvyravo.

Visi sulaikė kvapą:

— Nejaugi?

Prisieina su baime sekti kiekvieną jo žingsnį.

Paskutinėmis dienomis jis koku tai budu persišaldė ir įgavo slogas ir kosulį.

Priegtam popiežius randa pasitenkinimo tame, kad neklauso Lapponi ir vartoja tuos vaistus, kuriuos draudžia profesorius.

— Kas šiandien pasidarė su popiežiu?

Bet štai pasirodė popiežiaus gvardija.

Linksmas "a-a-a!" pasigirdo minioj. Triumfas prasidėjo.

Išnešė kryžių.

Virve pradėjo traukti vaikai raudonais drabužiais apsirėdę, kunigai, vyskupai su auksinėmis mitromis, bažnyčios kunigaikščiai, Vatikano kavalieriai su juodomis pirštinaitėmis ir popiežiaus gvardija.

Ir štai duryse pasirodė baltos strauso plunksnos.

Isterinis klyksmas pasigirdo priėdūrų; paskui parsidavė toliau, kol, galop, nevirto visatinu šauksmu.

Nuo aplodismentų drebėjo sienos.

60,000 žmonių puolė pirmyn. Popiežiaus žandarai ir kareiviai dėjo visas pastangas, kad sulaikius minią.

Visa švento Petro bažnyčia prisipildė šauksmu:

— Evviva papa il re!

Moterys mojavo nosinėmis, vyrai — skrybėlėmis, skėčiais, lazdomis.

Popiežiui pasirodžius, užgriežė orkestra, sugiedojo stebėtiną choras.

Bažnyčia virpėjo nuo šauksmo:

— Evviva papa il re!

Ir staiga tuos šauksmus, klyksmus, muziką, giedojimą pertraukė galinigas, baisus pragariškas, lyg Mefistofelio, švilpimas.

Tikra scena iš "Mefistofelio" prologo.

Apie penkiasdešimtys žmonių, susi-

burę kruvon, paleido tą švilpimą, norėdami nušvilpti popiežių triumfatorių.

Vaizdus paveikslas triumfo.

Bet tas švilpimas tik įliejo alyvos į ugnį. Ir isterinis "Evviva!" skambėjo, užė, duko lyg uraganas.

Vienok tai neilgai tesitęsė. Nešant popiežių per bažnyčią žmonėms jau pritruko jėgų. Jie nebegalėjo šaukti.

Popiežių pranešė. Aplinkui viskas nurimo. Matėsi tik raudoni, sušilę veidai ir šlapai plaukai. Žmonės sunkiai kvėpuoja. Kiti ką tik laikosi ant kojų.

Jų akys randonos, kvėpavimas sunkus, marškinių kalnieriai šlapai ir suglamžyti.

Tarytum tas sunkus šaukimo darbas tęsėsi ne keletą minučių, o keletą valandų.

Taigi galite spręsti, kaip rėkė minia.

Aukštoj sėdynėj, tarp strauso plunksnų, sėdėjo baltai apsirėdęs su auksine tiara ant galvos popiežius, teisingiau sakant, popiežiaus šešėlis, idėja.

Popiežiaus šviesiai geltonas veidas ir rankos rodos permatomi.

Veido nėra. Yra tik kaulai aptraukti oda.

Labai didelė, smaili nosis tik ir metasi akysna. Kito nieko negalima įžiūrėti tame veide.

Išpradžių rodėsi, kad tarp baltų plunksnų neša užšalusį ir sustingusį la voną.

Popiežius gulėjo sėdynėj nesikrutindamas.

Kosulio antpuolis jį smaugė.

Pagalios, mažutis, geltonas, vaškinis žmogus su milžiniška tiara ėmė kurtėti.

Visur pasigirdo nepaprastas šauksmas.

Jis siuntė savo paliminimus į kairę ir į dešinę.

Su senatvės nervingumu jis judėjo savo soste, kreipėsi tai vienon, tai ki-

ton pusēn, tiesē savo vaškines rankas, laimino.

Ir toj pusēj, kur jis siuntē savo palaiminimus, pasigirsdavo nežmoniškas klyksmas.

Moterys verkē, šaukdamos, mojuodamos nosinēmīs.

Popiežius kosējo, ir jo idubē žandai putēsi. Jis grīžosi tai vienon, tai kiton pusēn ir laimino drebančiomīs rānkomis.

Jokios "amžinos šypsos", kuri maliavojama jo visuose paveiksluose, nesimatē ant jo veido. Ant to geltono, sudziuvusio veido tik-tik virpējo, merdējo gyvybēs ugnelē. Ir buvo kas tai gēro, malonaus toj ugnelēj.

Kuomet popiežiu danešē lyg jo viētos, — profesorius Laponi pirmuoju pribēgo prie jo.

Bet popiežius jautēsi "kuopuikiausīa."

Prasidējo mišios.

Viētoj popiežiaus jas laikē viēnas kardinolū.

Skambiai ir gražiai giedojo popiežiaus kapella.

Kuomet choras sustojo, pasigirdo švilpimas. Jis perbēgo per visā bažnyčią. Paskui užviešpatavo kapū tyla.

Neregys, stovēdamas tarp 60,000 žmoniū, butū pamanēs, kad bažnyčioj nēra nei gyvos dvasios.

Keljas sekundas tēsēsi ta ilga, kankinanti tyla.

Ir staiga pasigirdo koks tai dreban-tis garsas nuo tos viētos, kur buvo popiežiaus sostas.

Pasigirdo, — tarytum pasigirdo:

— Fili...

Audra aplodismentū, šaukimū, klyksmū.

— Evviva papa il re! — suužē atakymui.

Tai kareiviai, svita, vyskupai, — visi atsiklaupē priēš popiežiu, ir jis pasiuntē savo palaiminimā "urbi et orbi".

Tā palaiminimā, kurį turējo pasiūsti

iš šv. Petro bažnyčios 25 metus atgal.

— Popiežiaus žodžiai girdējosi visoj bažnyčioj! — kalbējo su pasididžiavimu, linksmumu, ašaromis.

Ir kuomet popiežiu vėl nešē per bažnyčią, pasigirdo naujas aplodismentū, klyksmū, kokiū tai stenavimū uraganas visoj šv. Petro bažnyčioj.

Triumfas pasibaigē.

Nuo milžiniškū bažnyčios laiptū, tarytum vanduo, pilēsī žmonēs.

Populus Romanus skirstēsī patenkin-tas išdidžiuoju triumfu.

Girdējosi visos pasaulio kalbos.

Lyg imperatoriū laikas, kuomet Ry-mas buvo valdonas "visos žemēs apskri-ties."

Lyg Tito arba Vespasiano triumfe.

V.

Urbi et orbi.

Tai ne encyklika, ne iškilminga kalba. Bet atspausdintas net ant papra-sto popiero, laikraštyj, tas pareiški-mas yra tolygus dokumentui.

Tai straipsnis, tilpęs visuose oficia-liuose Vatikano laikraščiuose.

Tokie dokumentai neskelbiama be "imprimatur" Romos kurijos.

Tas straipsnis skamba lyg kalba, pa-sakyta nuo sosto.

25 metus atgal popiežius Leonas XIII, kuriam istorija gal priker-gs Gudriojo vardā užēmē apleistā, nebeteku-sio įtekmēs sostā.

Po "nelaimingū 1870 m. įvykiū" vi-sos valdžios nusigręžē nuo Rymo. Ro-dēsī, kad popiežiaus viešpatavimui pri-ējo galas. Krispi, kaip mes matēme, kalbējo su Vatikanū tarpininkaujant antstoliui.

"Sostinē kalba", tilpusi straipsnio formoj, išskaitliuoja visus konkorda-tus, kuriuos padarē Leonas XIII, už-megstus ryšius su svetimomis valsti-jomis, visas misijas ir pasiuntinystes, paprastas ir nepaprastas.

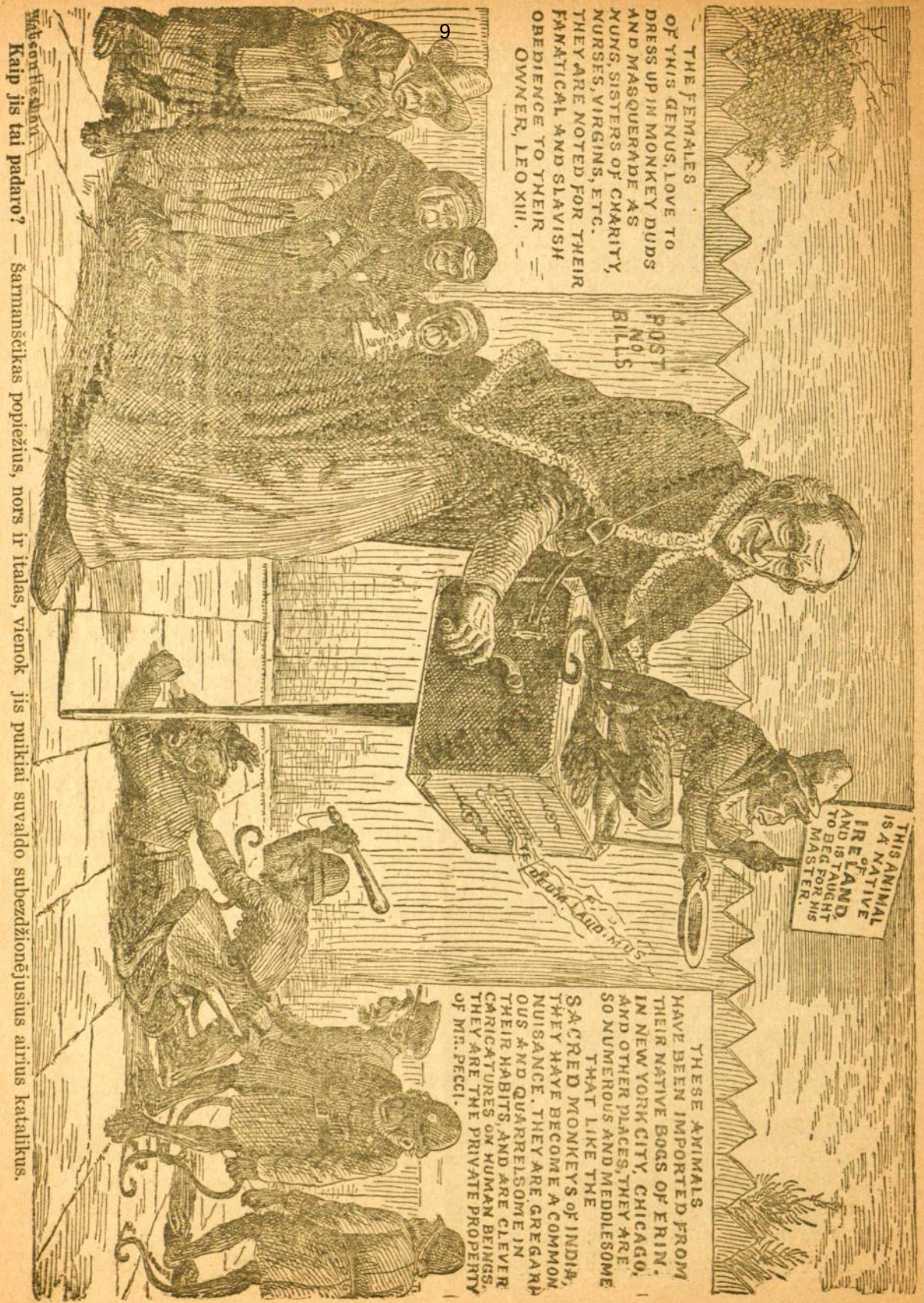
Prisieitū paminēti visas civilizuoto pasaulio valstijas! — pabrēžiama kal-

THE FEMALES
OF THIS GENUS, LOVE TO
DRESS UP IN MONKEY DUDS
AND MASQUERADE AS
NUNS, SISTERS OF CHARITY,
NURSES, VIRGINS, ETC.
THEY ARE NOTED FOR THEIR
FANATICAL AND SLAVISH
OBEDIENCE TO THEIR
OWNER, LEO XIII.

POST
NO. 1
BILLS

THIS ANIMAL
IS A NATIVE
OF IRELAND
AND IS TAUGHT
TO BEG FOR HIS
MASTER.

THESE ANIMALS
HAVE BEEN IMPORTED FROM
THEIR NATIVE BOGS OF ERIN -
IN NEW YORK CITY, CHICAGO,
AND OTHER PLACES, THEY ARE
SO NUMEROUS AND MEDDLESOME
THAT LIKE THE
SACRED MONKEYS OF INDIA,
THEY HAVE BECOME A COMMON
NUISANCE. THEY ARE GREGARIOUS
AND QUARRELSOME IN
THEIR HABITS, AND ARE CLEVER
CARICATURES ON HUMAN BEINGS.
THEY ARE THE PRIVATE PROPERTY
OF MR. PECCI.

Kaip jis tai padaro? — šarmasčikas popiežius, nors ir italias, vienok jis puikiai suvaldo subezdžionejusių atrių katalikų.

boj. — Ir tas nepaprastai svarbus dalykas — „pripažinimas popiežiui karaliaus“ vardo — tai išimtinis nuopelnas didžiojo Leono XIII.

Išspradžių kalbama apie „eretikų“ šalis.

Ypač smulkmeningai „apibudinama“ Anglija.

Rymas pastaruoju laiku ypač daug domės kreipia į Angliją.

Vatikanas turi gerą apetitą ant Anglijos.

Katalikybė laižosi apie Angliją.

Net „beatifikacija“ Jeanne D'Arc, kurios reikalauja francūzų katalikai, „kol kas“ atmeta Rymu:

— Suprantama, Jeanne d'Arc šventa mergaitė bet ją sudegino anglai. Ir rengiamos ceremonijos gali jiems nepasidaboti!

„Anglijoj, — reiškia „kalboj“ — kur atsinešimas į „papizmą“ visuomet buvo nedraugiškas, — Rymo bažnyčia daro vis naujų ir naujų užkariavimų. Tai dėka popiežiaus Leono XIII taktui ir jo santykiams su Viktorija ir Edvardu VII. Popiežiaus žodžiai ir darbai atidengė akis milijonams anglų, kurie išsižadėjo savo senovės prietarų. Rymo bažnyčia privalo būti dėkinga šventam tėvui už įgijimą simpatijos Anglijoj. Skaitlingi perėjimai į katalikų tikėjimą, — tai vaisiai švento tėvo išminties. Ir šaunioji misija, kuri, vadovaujama hercogo Norfalk'o, pribuvo Vatikanan, kad pasveikintų popiežių. — yra tinkamas pagerbimas didžiojo senio. Misija susidėjo iš šauniausių Anglijos aristokratų.“

Hercogas Norfolk, kaip žinia, yra nuolatinis Rymo svečias. Jis gyvena traukinyj. Nespėja užbaigti vieną kelionę, kaip vėl traukia Ryman su aristokratijos žiedais, idant „nusilenkus prieš popiežiaus sostą.“

Ir perėjimas į katalikybę vis auga ir auga „eretikų“ Anglijoj.

Taip darbuojasi Rymas eretingiau-

sioj pasaulyj šalyj.

Paskui triumfalė „kalba“ kreipiama į „tikinčias“ šalis.

Prieš mano akis stovi didžiasis Rosi rolėj — king Lear.

Į kiekvieną savo dukterį jis kreipiasi vis kitonišku balsu.

— Tu, Gonerilia... — sako jis, ir tai ne tas balsas, kuriuo jis tuoj pasakys:

— Tu, Regana...

— E tu...

Tamė balse skamba nepaprastas malonumas:

— Mia bella Cordelia!

Po tos melodijos, kuri suskambėjo balse, žodžiai darosi nebereikalingi.

— Jaunesnioji, bet ne paskutinė mūsų dukterų!

Gonerilia — Belgija.

Ant jos ramiai ir gerėdamos sustoja išdidi „kalba“.

— Belgija matė, kaip Leonui XIII bevaldant ir dėka švento tėvo įtekmei liberalų partija turėjo pasitraukti nuo valdžios vairo ir užleisti jį katalikų partijai, kuri daro visa, idant įgyvendintų teisybę ir tikrąją laisvę!”

Kas atsimins nors tuos įvykius, kurie dėjosi Belgijoj kad ir pereitais metais, tas galės suprasti „laimę ir gerbuvį“ Belgijos žmonių...

„Kalba“ sustoja prie Reganos.

Ispanijos.

Klasiškojo inkvizicijos šalyj kunigai turi dėvėti civilius rubus, kad galėjus saugiai pasirodyti gatvėj. Bažnytinės procesijos visuomet saugojama pulkais kareivių.

Parlamentas balsuoja prieš dvasi-
ninkų kongregacijas.

Ir tuo pačiu laiku karalius siunčia Ryman puošnią pasiuntinybę, kad pasveikintų popiežių su jubiliejų ir nusilenkus prieš „Švento tėvo sostą“.

Ties šauniu Madrido palociu dieną ir naktį stovi Don-Karloso šešėlis.

Kaip Bibikovas apie Pugačiova, apie Don-Karlosą galima pasakyti:

— Baisus ne Don-Karlosas, baisi visatina nerimtis.

Kaip Puškino uzurpatorius, Don-Karlosas gali pasakyti apie save:

“Aš esu visų nesutikimų ir karių priežastis.”

Visa, kas nepasitenkina, kviečia po savo vėliavą Don-Karlosą.

Armija reiškia nepasitenkinimo todėl, kad laikoma begalinis skaičius karininkų ir jiems mokama didelės algos. Tai ištikimi karaliaus tarnai. Dvasininkai nepasitenkina “dabartinės valdžios silpnumu”. Ir tą nepasitenkinimą jie reiškia kur reikia ir kur nereikia. Delei tos priežasties jie vadina “rudsutoniais ir juodsutoniais karlistais.”

Karališkojo namo rupestis — pritraukti savęsi dvasininkus.

Kuomet prašvilpia pro šalį Don-Karloso šešėlis, — Ispanijos sostas svyruoja ir dreba.

Ir jaunuolis — karalius, baimės apimtas, stveriasi Vatikanu.

Tai nepaprasta pasiuntinystė Ryman — maldavimas, kad parlamentas būtų prielankus bažnyčioms; maldavimas, kad žmonės nesipriešintų dvasininkams.

Ir Vatikanas ramiai išklauso tą pagalbą maldavimą. Atsako į jį tuoj begaliniu skaičium “jeigu”.

— Jeigu ispanai ir tie, kurie vadovauja jais, turės laimės klausyti išminčių patarimų, kuriuos teikia Vatikanas; jeigu jie bandys praveisti gyvenimą Vatikanu nurodymus, nurodymus į tai, kaip atsiekti tikros vienybės, sutikimo derlingoj šalyj, tikro progreso, tikros laisvės, išvystymo prakilnaus patriotizmo; aukščiausių nurodymų, kurie gali būti duodami, kadangi jie paeina iš apaštališko sosto aukštenybės! Tąsyk mes, nesvyruodami nei minutei, galime tvirtinti, kad Ispanijai užstos nauja žydėjimo ir galybės gdynė, ir Ispanija vėl užims Europos valstijų

tarpe tą vietą, kurią ji užimdavo seniau, kitokiais laikais, negu dabar.”

Dristu manyti, kad po to pareiškimo, paeinančio nuo aukščiausio sosto, Ispanijos pezetai nepakilo nė ant vieno centimo.

Vatikanas tęsia:

— Nėra abejonės, kad tos pačios mintys ir viltys paskatino jaunuolį karalių atlikti tą puikų darbą, kurį jis išpildė kuopuikiausia, pasiuntęs Vatikanu šaunią pasiuntinystę. Jis įgaliojo pasiuntinystę perstatyti jo reikalus visose Vatikanu iškilmėse ir perduoti popiežiui laišką. Pagarba, kuri rodo karaliaus išmintingumą ir prakilnumą.”

Taip Vatikanas, nepatenkintas Ispanija, atsakė į “puošnią pasiuntinystę.”

— Pagarbą priimame, kaip užpelnytą. Ji daro garbės jums, o ne mums. Tai gerai, kad jūs mokate gerbti. Jeigu klausysite mūsų, tai viskas bus gerai.

Vatikanas pereina prie Francijos.

— E tu, mia bella Cordelia.

“Liudni įvykiai, nepaliaujami įžeidimai, nepakanta, — visa tai nesumažina nei gerumo nei kantrumo senelio, kuris yra ne tik Kristaus įpėdinis, bet ir jo mokslo geriausias reiškėjas ant žemės. Jis dėjo visas pastangas, kad išgelbėjus Francijoje bažnyčią. Už tai jam atmokėta juodu nedėkingumu. Tečiau jis nori tikėti, kad ateityj jo darbas bus tinkamai įvertintas. Istorija pasakys, ainiai įvertins, — koki milžinišką ir prakilnų teisybę, vienybę ir sutikimo darbą popiežius norėjo atlikti Francijoje, kad pakėlus jos gerbuvį ir pastačius ją pirmon vieton tarp pasaulinių valstijų.”

E tu, Desdemona?!?!...

Popiežius net netiki, popiežius tik “nori tikėti.”

Tąja elegine, pilna desperacijos nota “už Franciją” baigiasi atsisaukimas į “ištikimąsias” šalis.

Ir kaip vargonai po Miserere — "Te, Deum", — "sostinė kalba" pabaigoj skamba puikiausiais akoradis popiežiaus išaukštinimui.

— Po visą žemės paviršių plečiasi popiežiaus dvasinė valdžia. Tai valdžiai nėra rubežių, nėra nustatytų rybų. Popiežystė platina visame pasaulyj krikščionišką kultūrą, krikščionišką progresą. Ir nėra pasaulyj tokios vietos, kurios nepasiektų popiežiaus įtekmė. Garbingo ir triumfaliao Leono XIII, Didžiojo, 25 metų viešpatavimo jubiliejus linksmina kiekvieną krikščionį ir atidengia bažnyčiai naujus horizontus. Nustebinti žmonės keliai ir eina link to šviesos šaltinio, kurį dievas užžiebė 25 m. atgal ant Šv. Petro sosto. Kur vyksta tie tukstančiai pilgrimų įvairaus amžio, įvairių tautų, įvairių luomų, įvairių šalių, — kur? Į Vatikaną, Į Vatikaną, kad pamačius ir pagerbinus didįjį senelį, kuris suartina dangų su žeme. Jie vyksta į tą palocių, kurio popiežius negali apleisti ir kuris pasidarė pasaulinio centru. Delfos ir Efesos orakuliai, kurie pritraukdavo žmonių minias senovėj, blanksta prieš tą šventenybę — Vatikaną, iš kur liejasi šviesos ir šilumos spinduliai, nešantys gyvenimą ir tikrą progresą krikščioniškoms tautoms."

Tą palyginimą popiežiaus su Delfijos orakulu ir išverčiau žodis žodin.

Taip baigiasi "iškilmingoji kalba."

— O Italija? — gal paklauskite jų.

Kur ji?

Jos nėra nei tarp tikinčių, nei tarp netikinčių.

Italijos Garibaldi ir Victor'o - Emmanuel'o nėra visai pasaulyj.

Vatikanas jos nemato nuo savo kalno.

Visa, kas žinoma apie Italiją, yra tai, ką pranešė katalikų laikraščiai.

— Popiežius verkė, sužinojęs apie perskyrų įstatymo projektą.

— Popiežius verkė! Popiežius verkė! — triubija, isteriniai šaukia visi laikraščiai, kuriuos remia pinigais Vatikanas. — Valdžia tai daro tyčia! Tyčia ji tai daro! Tyčia norima praveisti toks bedieviškas įstatymas jubiliejiniu metu, kad ižeidus popiežių. Nesigailima jo senatvė!

Ir tomis įmonėmis bandoma padaryti geidžiamos įtekmės į žmonių opinią, kad nepraleidus perskyrų įstatymo.

— Popiežius verkė!

Vatikanas už Italiją gali tik verkėti. Jis negali net melsties už ją.

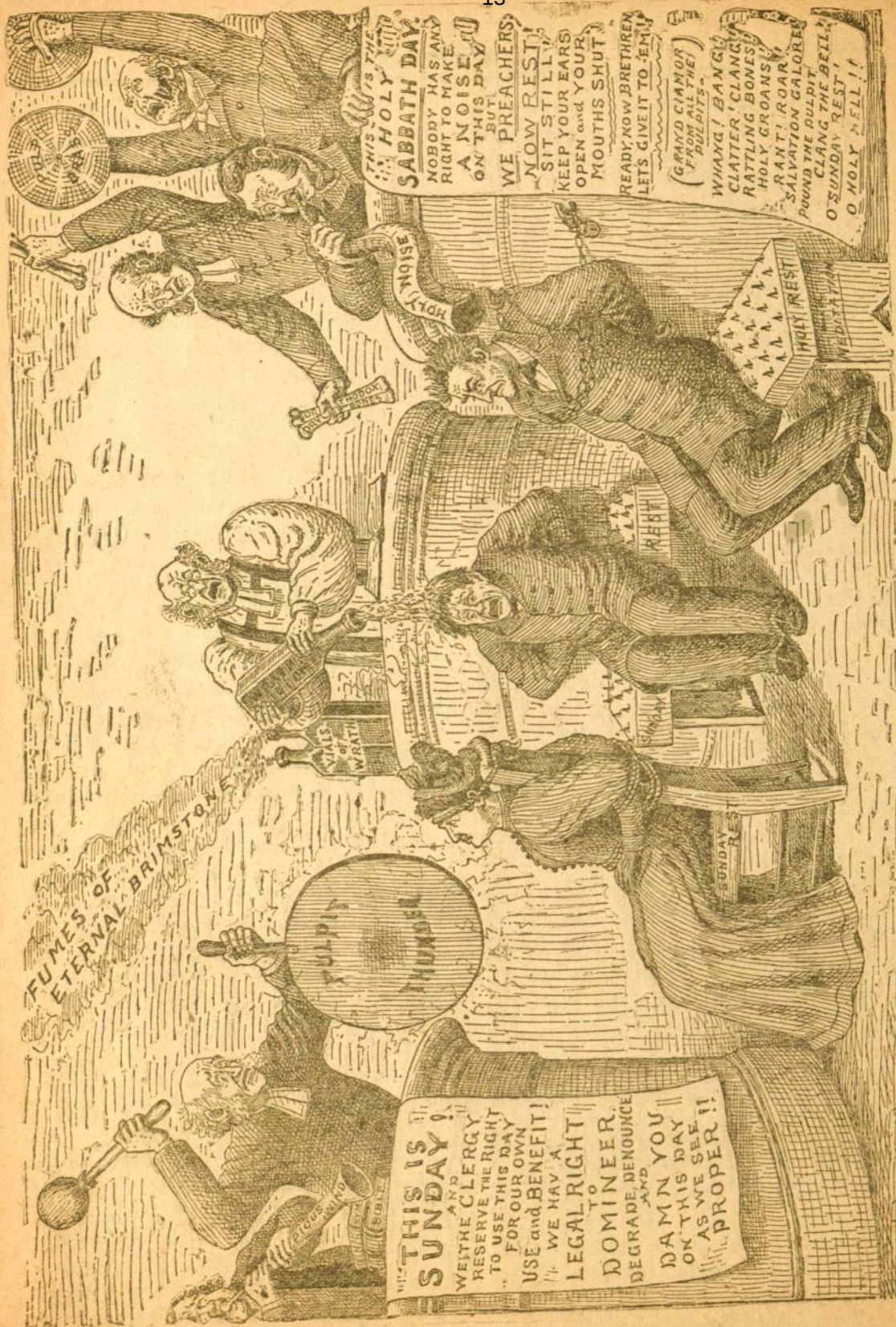
— Vertė K. Sėjikas.

BISKUTIS MAISTO PROTUI.

Neseni da laikai, kada buvo mokinama, jog gyvas daiktas yra tas, kuris gali judėti iš vietos į vietą pagal savo valią. Gilesnis tyrinėjimas parodė, kad yra tukstančiai veislių gyvų daiktų, kurie negali pagal savo valią judėti iš vietos į vietą. Augmenys yra gyvi daiktai, bet jie neturi judėjimo iš vietos į vietą ypatybės ir neturi daugelio kitų ypatybių, kokias turi gyvūnai. Bet net ir gyvūnų yra labai daug veislių, kurie judėti iš vietos į vietą negali, o turi laukti, kol vėjas, vanduo ar kitas gyvūnas juos perkels kitur.

Kasgi tad yra gyvas daiktas? Kaip atskirti gyvą daiktą nuo negyvo?

Visi gyvi daiktai susideda iš medžiagos, vadinamos protoplazma. Protoplazma taip vadinamoj negyvoj gamtoj nesiranda. Tik gyvi daiktai gali sutvert protoplazmą, iš kurios jie susideda ir kuri taip vadinasi ir tokia pasilieka jiems mirus, kol tik chemiškas ir fiziškas procesas jos neišskirto į dalis ir nepadaro taip vadinamą negyvą medžiagą. Bet protoplazma, kuri yra gyvybės ypatybė, gali but paskirs-

Reikalinga pailsio diena, nes dabar kunigai su savo barškalais, nē nedēļieniais neduoda žmonėms pasilsėti.

tyta į tokias dalis, kokias mes randame negyvoj gamtoj. Joje yra karbonas (anglis), nitrogenas, oksigenas, hydrogenas, kartais fosforas, siera ir geležis. Šitie visi daiktai mums yra žinomi kaip negyvi. Geležis, oksigenas ir karbonas gali susijungti ir padaryti žinomas druskas. Mes jas nevadiname gyvomis, nes jos neturi jokios protoplazmos ypatybės. Taip pat yra ir su visais elementais, sudarančiais protoplazmą. Jų susijungimo budas gyvame kune ir per tai įgytos stebėtinios fiziškos ypatybės mums yra žinomi labai mažai. Kada paprastos negyvos medžiagos padaro da neištirtą tinkamai susijungimą ir tuomi sutveria protoplazmą, šitoji išduoda fiziškas ypatybes, kurias į kruvą sudėjus mes vadiname gyvybe. Tarp šitų ypatybių gali but paminėta dauginimasi (veisimasis), augimas, savęs užlaikymas ir tt.

Faktas yra, kad gyvi daiktai susideda iš chemiškų medžiagų, kokios randasi ir negyvoj gamtoj, ir kad fiziškos spėkos gyvuose daiktuose apsireiškia tokios pat, kokios yra ir negyvoj gamtoj. Kadangi negyvos chemiškos medžiagos tai elementuose, tai įvairiuose elementų susijungimuose turi vis kitokias, bet aštriai nustatytas fiziškas ypatybes, tad nieko nėra stebėtina, kad protoplazmiškame susijungime jos turi da skirtingesnes ypatybes. Čia pat reikia pridurt, kad protoplazma irgi nėra vienokia, ir taip vadinamos celės, iš kurių susideda gyvi daiktai, yra įvairios — skirtingo chemiško sudėjimo kiekviename organe, todėl ir jų fiziškos ypatybės yra skirtingos.

Gyvi daiktai susideda iš celių, bet tos celės arba jose esančioji protoplazma susideda iš tokių pat elementų, kurie yra negyvoj gamtoj, nežiurint, kad jie protoplazmoj turi ypatingą susijungimą ir todėl išduoda ypatingas fiziškas ypatybes. Pridurus prie šito ži-

nojimą, kad kiekvienas skirtingas elementas bei skirtingas elementų susijungimas net negyvoj gamtoj duoda savotiškas, gerai nustatytas fiziškas ypatybes, išeina, kad gyvoji gamta yra labai gimininga su negyvąja, arba atbulai.

Iki šiolei darytieji tirinėjimai ir bandymai neparodė, kaip iš negyvos gamtos galėjo susidaryti gyvoji (augmenis ir gyvunai) gamta ir kaip ją galima būtų sudaryti. Bet jie parodė, kad giminytė tarp tų dviejų gamtų yra pilna: kad nėra medžiagos nei spėkos gyvame daikte, kurios nebutų taip vadinamoj negyvoj gamtoj.

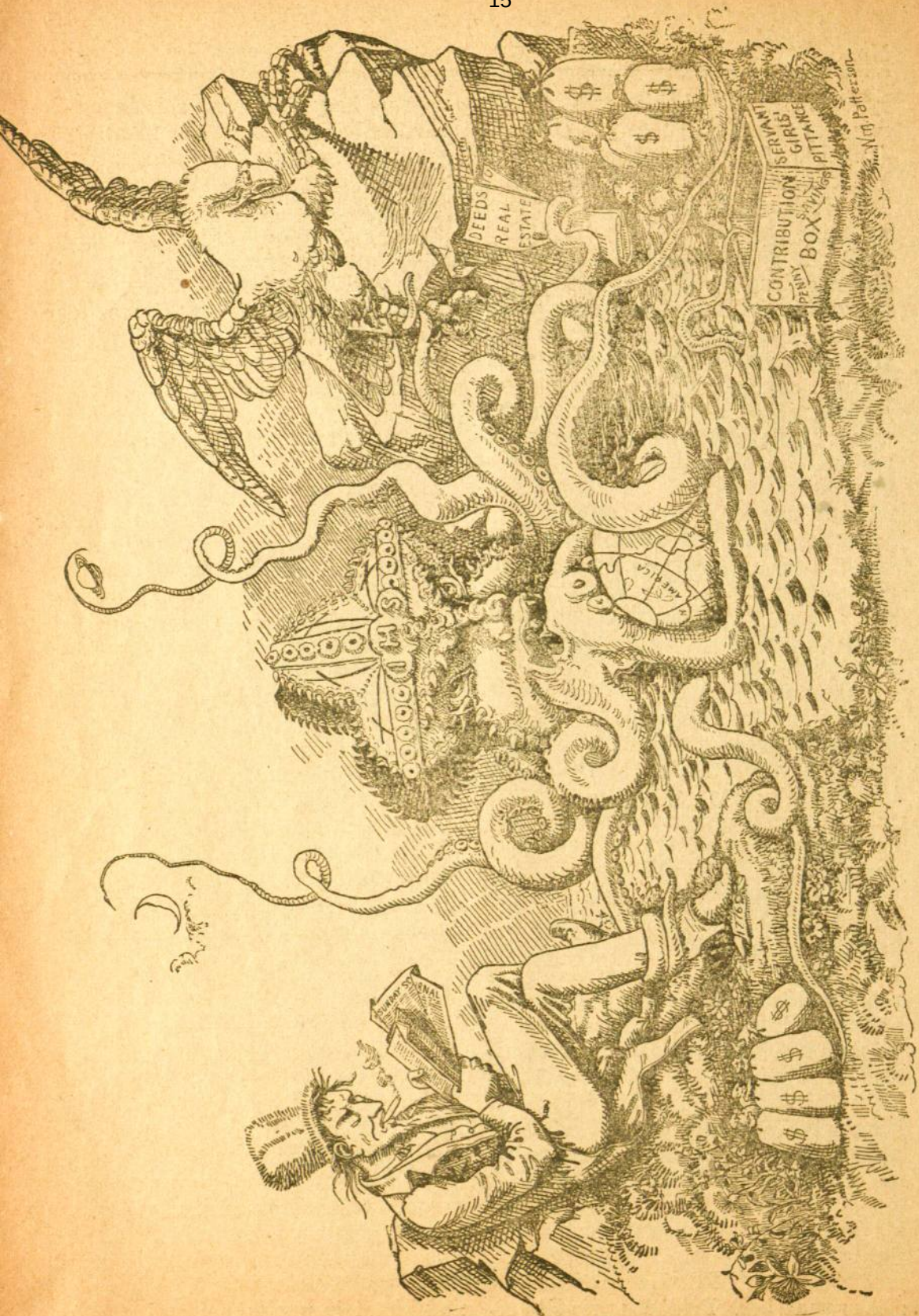
Tos visos medžiagos ir spėkos, kokios randasi gyvuose ir negyvuose daiktuose, jokių budu negali but nė sutvertos, nė sunaikintos. Forma jų gali but perkeista. Jeigu kas pastatytų klausimą "Ar žmogus yra mirštantis daiktas?" teisingas atsakymas, kad ne, nes procese, ką mes vadiname mirtim, bus persikeitimas chemiškų medžiagų jo kune, bus kitokie fiziški apsireiškimai jose, bet nė chemiškos medžiagos, iš kurių jis susideda, nė fiziškos spėkos, kurios jame randasi, niekad nesunyks. Šitai yra ne tik su žmogumi, bet su visais gyvais ir negyvais daiktais.

Dr. A. Montvidas.

SVEIKATA.

Nudegimai ir nuplikimai.

Nudegimai ir nuplikimai arba nusišutinimai yra įvairiausio laipsnio, jeigu imti juos pagal didumą, todėl aišku, kad abelnos kalbos apie jų pavojus ir gydymo būdus but negali. Spręsti apie jų pavojingumą ir gydymą galima tik juos matant. Taip sakant, čia reikalinga yra medicinos dailė. Visai maži nudegimai ir nuplikimai gali pasilikti

Laikas Amerikos žmonēns pabusti. — Klerikalizmas, kaip koks šimtakojis oktopas, pradeda ir čia isigaleti.

be atidos, nes išgyjimas vistiek pat seks. Galima ant jų pavartot ricinos bei vandenį ištarpintos Epsomo druskos ir geriausiai palikt nukentėjusias vietas neaprištas.

Didesni nudegimai ir nuplikimai yra surišti su išgąsčiu, nes niekas jų nesi-tiki. Kadangi jie įvyksta visai netikė-tai ir nėra daug laiko svarstyti, kad suteikus pagelbą nukentėjusiam, todėl kiekvienas iškalno turėtų nors kiek apie juos žinot. Išgąstis gali but taip didelis, kad žmogus apmiršta arba vi-sai nusilpnėja. Šitokiame atsitikime reikia ligoniui duot ne visą puskvortę, o koki stiklėlį degtinės. Todėl kada gaunate receptą nuo daktaro degtinės pirkimui, patartina visos neišgert, nes gali prireikti namuose. Svarbu yra, kad nudegęs arba nuplikęs žmogus, ne-žiurint, kad jis ir nenusilpnėtų labai, butų laikomas šiltai. Reikia jį suvy-niot į šiltą apklodę ir prie sveikų kuno dalių dėt šilumą. Bloguose atsitiki-muose gerai yra laikyt jį šiltame van-denyj, kol daktaras pribus, nes šiltas vanduo ne tik šilumą užlaiko kune, o ir skaudėjimą sumažina.

Pribuvęs daktaras įleidžia morphino po odą, kad sustabdžius skaudėjimą ir duoda reikalingus stimulantus, jeigu jų reikia. Taigi nuplikimai ir nudegi-mai gydomi ne tik iš viršaus, o ir iš vidaus. Apart skaudėjimo, jeigu di-delė odos dalis nukenčia nuo nupliki-mo bei nudegimo, yra didelis pavojus aštraus inkstų uždegimo, todėl priseina duot vaistus, kurie didina prakaitavi-mą per sveikas odos dalis ir vaistus, kurie skatina inkstus sparčiau dirbt. Acidosis arba žinomos rugštis kune persipildimas gali įvykti, jeigu inkstai nedirbs atsakančiai. Nereikia tat ma-nyti, kad nuplikimus bei nudegimus gā-lima gydyt be daktaro.

Viršutinis nudegusių bei nuplikusių vietų gydymas yra įvairus. Yra ištir-piniamas parafinas ir tepamas ant žai-

zdų. Kartais pasekmės nėra blogos. Profesorius Rice vartodavo šitoki miši-nį nukentėjusios odos apdengimui. $7\frac{1}{2}$ uncijos baltojo želatino, 1 uncijos glyce-rino, 1 drachma karbolinės rugštis, 16 uncijų vandens. Želatinas sumirki-namas vandenį ir verdamas, kol iš-tirpsta. Tuomet pilamas glycerinas, kol pasidaro plėvė, o tada ir karbolinė rug štis įpilama ir viskas gerai sumaišoma. Šitas skistimas yra tepamas ant žai-zdų. Kada ataušta, jis vėl gali but su-šildytas.

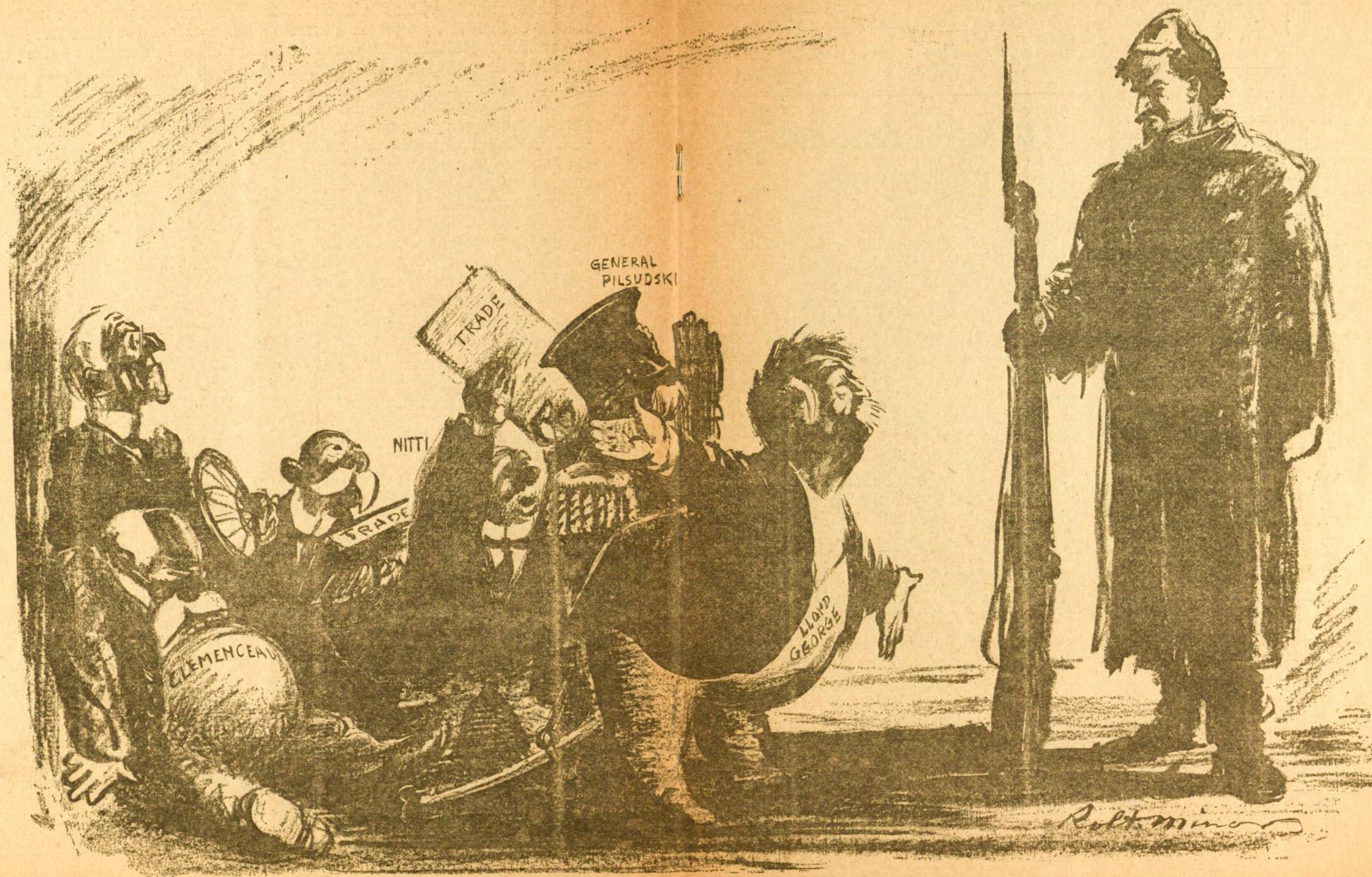
Tečiau daktarai vis labyn linksta prie fakto, kad oda greičiau sugyja, jeigu jos neapkrauti nepermirkstan-čiu daiktu. Daugelyj atsitikimų yra vartojama vieno procento stiprumo pikrinė rugštis. Ji ištirpinama van-denyj ir į ją pamirkinama gaza bei šiaip švarus marškonis baltas drabu-žis, kuriuo apklojamos sužeistos vie-tos, o ant viršaus dedama vata ir ap-rišama bandažu, kad laikytųsi vietoj.

Jeigu nudegimai bei nuplikimai nėra žymus, šitokis žaizdų aptaisymas gali stovėti, kol tik jos užgyja. Kuomet žaizdos didelės, reikia kas antrą arba trečią dieną jas perrėdyti užpilant vandens su pikrine rugštim prieš nu-imsiant senąjį aprėdymą, kad atliuosavus jį. Jeigu atsiranda pulių, reikia juos nuplaut suriu vandeniu, paskui hydrogeno peroxidu ir vėl aptvert žai-zdas skarelēm su pikrine rugštim.

Nudegimuose ir nuplikimuose nere-tai pasidaro puslės. Jeigu jos didelės bei daro daug veržimo, jas galima pra-durt sterilizuota adata, kad išbėgtų skystimas, bet jeigu jos mažos, geriau palikt nejudintas, nes pačios sunyksta ir yra mažiau progos puliam pasida-ryt.

Dr. A. Montvidas.

Is "Liberator"

New Yorko žydelis (Leonas Trockis), kuris nuveikė Europą ir priverstė jos valdonus kalbėti su juo apie taiką.

AUKOS.

DRAUGŲ PARAMA "KARDUI".

L. L. Aps. Fondan aukavo šitie draugai:

- Waukegan, Ill. Drg. J. Lingis \$2.00.
 Universal, Ind. Per drg. M. Mazurą: J. Slizaitis, M. Silgtiais, M. Mazura spo \$1.00. Viso \$4.00.
 Chicago, Ill. Per drg. A. Gugelį—surinkta \$2.25.
 Bentleyville, Pa. Drg. J. Jokubauskas 50c.
 Wanamie, Pa. Drg. P. Kuras — 50c.
 Thoruhurst, Pa. Drg. St. Žukauskas \$1.00.
 Kingston, Pa. Drg. A. Basanavičienė \$2.00.
 Chicago, Ill. Drg. J. Košis — \$1.00.
 Baltimore, Md. Per drg. P. Adomavičių: P. Poplauskas, B. Bila, P. Adomavičius po \$1.00. J. Šakolis, K. Stenkus, K. Brazis, K. Alyta — po 50c. Smulkių \$1.25. Viso \$6.25.
 Benton, Ill. Per drg. J. Jasevičę: N. Aliukas, J. Matukaitis, St. Jacevičia, J. Jasevičia po 50 c. Viso \$2.0.
 Benld, Ill. Drg. Ch. Mitchell \$1.00.
 Lowell, Mass. Per drg. V. J. Chulędą: V. J. Chulędą — \$1.50. J. Jaromskas — \$1.00. P. Cilcius — 50c. Viso \$3.00.
 Amsterdam, N. Y. Per drg. L. Kimontą: V. Kravčičia ir L. Kimontas po \$2.00.
 Utica, N. Y. Per drg. V. Buornotą: J. Bilotas, V. Sabaitis, V. Buornotas po 50c. Viso \$1.50.
 Stoneford, Conn. Drg. V. Deksnis — \$1.00.
 Wilburton, Okla. Per drg. P. Balinių: J. Klemežauskas, A. Ivonauskas, S. Motiejunas, M. Motiejuniene po 50c. Viso \$2.50.
 Sioux City, Ia. Drg. V. Budreika 50c.
 Cando, N. D. Per drg. P. Jonicką: P. Jonickas \$10.00. Jones Arbačevskis \$5.00. Jones Gudi \$2.00. J. Majoras \$1.00. Viso \$20.00.
 Oakley, Wyo. Drg. Ch. Royce \$1.00.
 Roby, Ind. Drg. Iz. Šimkus — 50c.
 Oregon City, Ore. Per drg. L. Alijosą: K. Vitolas — \$1.00. J. Urbutis, V. Mozotovich, A. Rekašienė, L. Alijosas, F. Kuzmickis, H. Grisco, K. Utha, A. Mozotovich po 50c. Viso \$5.00.
 Detroit, Mich. Drg. V. Račkauskas — 50c.
 Worcester, Mass. Drg. B. Česnulevičius \$2.00.
 Belle Vernon, Pa. Per drg. P. Lapinską: K. Raulinaitis — \$2.00. P. Lapinskas \$1.50. Viso \$3.50.
 North Weymouth, Mass. Drg. P. Rauba — \$1.50.
 Chicago, Ill. J. Košis — \$1.00.
 Edwardsville, Pa. Per drg. J. Janiliuną: T. Mazurkevičius, A. Dirke, F. Poška, A. Basanavičienė, K. Cicilauskas, J. Janiliunas po \$1.00. Viso \$6.00.
 Union Grove, Wis. Drg. A. Valukas \$1.00.
 Aurora, Ill. Drg. P. Povilenas — \$1.00.
 Riverton, Ill. Drg. J. Gilletti — 50c.

Waterbury, Conn. Per drg. K. Ramanauską: P. Motiečius ir K. Ramanauskas po \$1.00. A. Šeštakauskas — 50c.

Layland, W. Va. Drg. J. Vira — \$1.00.
 (Užbaiga bus)

Turkijos Sultono Brangenybės.

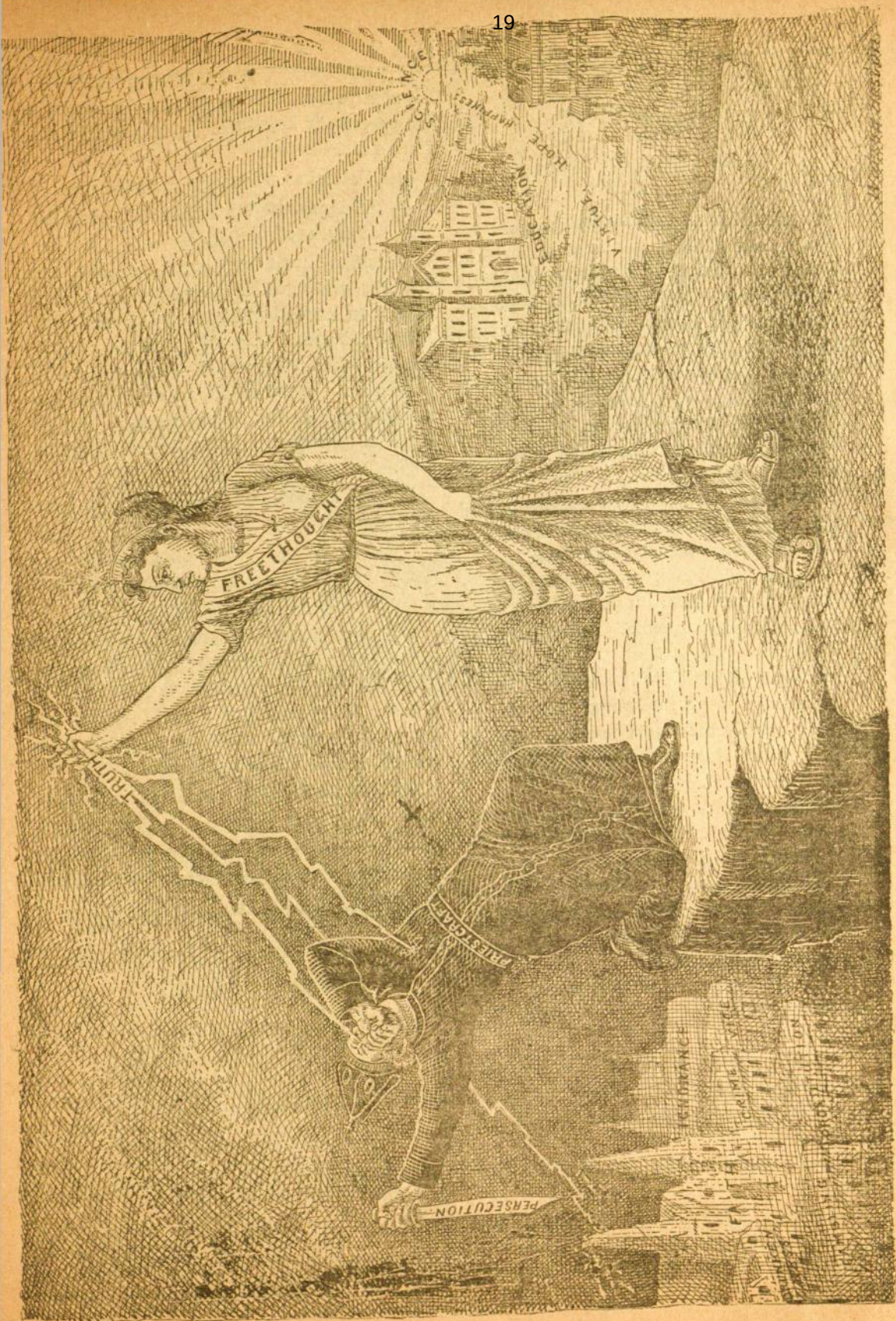
Daugiausiai brangenybių turėjo tuli Indijų valdonai, ypač Dehli Mogulas, Golkoudos valdonai, Persijos šachas ir Turkijos sultonas. Dabar nupuolus visai Turkijai, priseina sultanui parduoti ir jo brangenybes, igautas nuo kitų valdonų laike Turkijos galybės ir turtingumo amžiuose. Londono laikraštis "Times" praneša, kad Turkijos valdžia nusprendė parduoti ir tulas sultonų brangenybes.

Tarp tų brangenybių turi parsiduoti "povo sostas", jis buvo laikomas pirma audencijų salėj Magolo name, mieste Dehli. Kaip aprašo keleiviai jis buvo iš aukso, turėjo 6 pėdas augščio ir 4 pėdas pločio. Stovėjo jis ant 4-rių auksinių kojų po boldachimu.

Papuoštas buvo jis brangiausiaiais akmeneliais — rubiniais ir žemčiugais.

Šitą turtą 1739 m. gavo sultonas Nadir. Vertę jo apskaito ant 6 milijonų turkiškų svarų. Už tą "sostą" dabar siuloma $2\frac{1}{2}$ milijonų lyrų, nes jis dabar neturi tokios praktiškos vertės kaip seniau — nes tokių "sostų" nė dabartiniai valdonai nevartoja. Pertai, už jį čia gali gauti kaipo už medegos vertę. Tinka jis vien į muzėjus kaipo senų laikų liekana. Daugybės yra ir kitų brangenybių buvusių sultonų, bet jau jos yra atimtos iš sultono ir Turkijos žmonės parduodami tas brangenybes galės gauti didelius pinigus.

L. Šernas.

Laisvamanybė pagelba tiesos ir mokslo, nugali kunigiją ir nusidėjimų viešpatiją.

LEONID ANDREJEV.

NEDORĒLIS

(Pasaka nevisai del vaiku).

Gerasai vaikas Petriukas turējo labai gerā mānā, kuri nuolatos jī mokino ir švietē. Ir gyveno jīe dideliame name, o kieme vaikščiōjo žāsis ir vištos: vištos dējo jiems kiaušīnēlius, o žāsis jīe valgē. Ir apart to kieme gyveno dar mažas veršiukas, kurī visi mylējo ir juokais praminē Vincuku, ir tas veršiukas augo tam, kad padarius iš jo kotletēlius del gero vaiko Petriuko.

— Matai, Petriuk, koks geras veršiukas, — paglostyk jī.

Ir Petriukas jī paglostē, o veršiukas tai ir džiaugiasi, māsto: ugi paprašysiu sau pienelio. Kaipgi! ir pienelio jam davē.

— Štai žiurēk, Petriuk, — mokino mama: dabar jīs pienelī geria, o paskui mes iš jo kotletēlius tau padarysime, jei tu busi geras ir klausus.

Petriukas gi tuptelējo ir pasakē:

— Ačiuoju mano mokytojams ir tēvams už jū begalinī rupinimāsi manim. Bet aš norēčiau žinoti, brangi mama, iš kokios veršiuko vietas darosi kotletēliai?

Tada mama labai apsidžiaugē, kad jos vaikas toks įdomaujantis ir protingas ir pradējo rankele rodyti ī veršiukā:

— Žiurēk, Petriuk, ir įsidomēk: ve štai iš tos vietas, kā prie šonkaulēliū, mes padarysime tau kotletēlius su kauleliu, — tu mēgsti kotletēlius su kauleliu?

— Aš myliu visā tai, brangi mama, kā tu duodi man iš savo gerumo, — atsakē Petriukas.

O kvailas veršiukas klausēsi jū ir māstē labai kvailai, veršiškai: "Dieve mano, kā jīe fōkio kalba, juk man stačiai darosi baisu".

Pabučiavo mama savo Petriukā ir taip jī mokino:

— O vė iš šitos vietelēs mes padarysime tau kapotus kotletēlius. O iš jo liežuvelio, — parodyk mums, veršiuk, savo liežuvēlī,

— mes padarysime tau šaltā su krienais; o iš smegenū ir kojeliū mes padarysime košelina, o iš...

Bet Petriukas pertraukē jā ir pasakē:

— Aš žinau, brangi mama, iš uodegaitēs mes padarysime botagēlī.

Mama nusijuokē ir pagirē Petriukā, kad jīs toks protingas, ir jīe nuējo namo gerti arbatā su karvutēs pieneliu. O kvailas veršiukas Vincukas taip išsigando to pasikalbėjimo, kad visas dreba ir māsto kvailai, veršiškai: "Dieve mano, rodos, jīe nori mane suvalgyti ir tas stačiai baisu! Ne, geriausia aš pabėgsiu ī miškā ir ten išsigelbėsiu".

Bet čia atbudo jame sąžinė ir sako jam tvirtu balsu:

— Koks tu nedorēlis! Iš tavēs turi padaryti kotletēlius del gero vaiko Petriuko, o tu nori bēgti: tai tiesiog bjauru.

Bet nepaklausē Vincukas savo sąžinės balso, nutraukē virvę ir pabēgo ī miškā: kvailėlis, išsigelbėti manē. O miške gi, — o miške gi vilkai gi jī ir suēdē! Aha — vilkai gi jī ir suēdē. Tikėjosi, nedorēlis, išsigelbėti, o apie vilkus tai ir užmiršo!

Pamoka veršiukams. Nedorēli! Nebėgk, tave vistiek suēs vilkai.... — Vertē K. B.

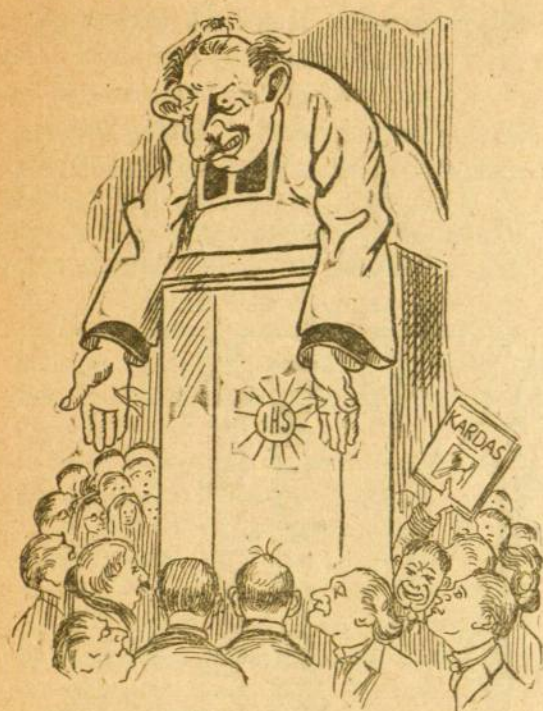
Biblija arba Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento

Kas nori ištirti tikėjimo slapybes ir prirodyti iš biblijos savo draugams bei pažįstamiems, kad visas tikėjimas paremtas ant įvairių pasakų, tai įsigykite ją. Kaina jos, puikiose apdaruose ir geros plonos popierės tik-tai \$5.00
 Truputį menkesniais apdara is ir popiera \$4.00
 Pasirinkę kokia kaina norit, siųskit užsakymą ir pinigų sekančiu adresu:

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Kunigo Bimbos Pamokslas!

Evangelija.

Vardan dievo tėvo, sunaus ir dvasios šventos. Amen.

Anąmetą Jėzus tarė: Bėda jums mokytojams rašto ir parizeušams, jūs veidmainiai, nes apvalote iš viršaus kupką ir bliudą, o viduj yra pilni plėšimo ir prašmato. Aklasis parizeuše, apvalyk pirma tai, kas yra viduj kupko ir bliudo, idant tai, kas yra viršuj, būtų čysta. Bėda jums mokytojams rašto ir parizeušams, jūs veidmainiai, nes esatel lygus išbaltintiems grabams, kurie iš viršaus išrodo gražus, bet viduj yra pilni numerėlių kaulų ir visokio nešvarumo. Tai po ir jūs iš viršaus nuduodate žmonėms esą teisus, bet viduj esate pilni veidmainystės ir neteisybės. Šv. Mateušas. Perskrymas 23.

Pamokslas.

Vardan dievo tėvo, sunaus ir dvasios šventos. Amen.

O dabar, mano mieli parapijonai, kunigas Bimba sugrįžo iš krajaus. Vainos čese ten buvo didelės štrošnybės. Nusigandęs skaičiau švento Jono Žyvatą, dumojau apie mukas pono Jėzaus ir meldžiaus prie šventablivos mo-

tinios dievo. Tai vokiečiai ėmė viršų, tai ruskiai ir nežinojome, kur glaustis. Kada Rusijos ciesaorius buvo galingas, mes glaudėmes prie jo, nes bijojome, kad jis mūsų vjeros nesunaikintų, todėl garbinome jį. Kada Vokietijos kaizeris viršų ėmė, mes tuoj šokome prie jo ir apreiškėm, kad jo sunų mes norime turėti savo karalium.

Bet, mieli parapijonai, griuvo Rusijos ciesaoriaus ir Vokietijos kaizerio sostai. Paėmė ten viršų socialistai, bedieviai ir ponais liko paprasti mužikai. Niekas ten nešėnavoja daugiau kunigų, valia liko prieš juos rašyt, kalbėt ir nieko jiems neduot. Žmonės mokina mi tokių mokslų, kurie ardo mūsų šventą viera. Dievo patepti valdonai žudomi, kemšami į turmas ir visokios šiderstvos iš jų daromos. Nebijo mužikai dievo, nebijo ciesaorių, o cūdai nepasirodo. Pulkite, parapijonai, ant kelių ir melskites, kad dievas nuleistų iš aukštybių kokį cūdą! Pasninkaukite ir neškite pinigus bažnyčiai šventai, kad ji būtų bagota vajejot su mužikais. Garbė dievui augščiausiam, Lietuva kol kas da nepriklauso ne Vokietijai, ne Rusijai. Bedievybė ir socializmas mūsų tėvynėj plėtojasi. Jūs matėte, kokius rezultatus davė rinkikai į Seimą, nors mūsų visos bažnyčios, valdžios remiamos, varė didžiausią agitaciją prieš socialistus, nors pati valdžia buvo uždraudusi visokį veikimą pažangiesiems. Tiesa, mes apgalėjome, nes kunigų partijos atstovų išrinkta daugiau, negu visų kitų partijų, bet baimė ima pamislįjus, kas atsitiktų, jeigu rinkimai būtų liuosi, jeigu visiems būtų buvusi valia agituot ir jeigu da lietuviai iš Amerikos būtų sugrįžę. Amerikos lietuviai yra negeistini Lietuvoj bent kol mes valdžią sutvarkysime, nes čia jie priprato prie laisvės, prie taip vadinamos demokratijos, išmoko netoli visi skaityt, didžiumoj yra jauni ir palinkę prie bedievybės ir so-

cializmo. Amerikos lietuvių pinigai dabar labai ir labai reikalingi Lietuvoj neprigulmybės įsteigimui ir tokiam šalies sutvarkymui, kad mūsų katalikiška viera liktų nepajudinama, kad visi Lietuvos gyventojai priversti būtų mokintis ir laikytis mūsų vėros. Jeigu jūs, broliai Kristuje, neremsite mūsų vėros sustiprinime, jeigu jūs neleisite kunigams valdyt Lietuvos taip, kad Lietuva būtų Rymui, o Rymas dievui, tuomet mes busime priversti susi-

dėti su lenkais, ta vienintėle katalikiška tauta, ant kurios irgi visokie bedieviai užpuolė. Mes lietuviški kunigai per amžius lenkiškai kalbėjome, mes visą Lietuvos bajoriją pažįstame ir lenkiškai su ja kalbame. Mums bėdos nebus, bet jūs lietuviški muzikai turėsite ir poterius ir viską kitą lenkiškai išmokyti, jeigu jūs neremsite mūsų, kad mes galėtume be lenkų pamačiau sustiprinti savo vėrą. Amen.

STEIGIAMOJO SEIMO RINKIMŲ KAMPANIJOJ.

Teip krikščionys-demokratai ir jų sėbrai duoda laisvės ir žemės.

VALSTIEČIAI! Jei nenorit šio sulaukti nebalsuokit už krikščionių-demokratų partiją

Is "Naujienu"

Prieš rinkimus į Lietuvos Steigiamąjį Seimą įvairios partijos išleido savo paveikluotus posterius agitacijai. Šis posteris, išleistas, rodos, Socialistų Liaudininkų ar Valstiečių Sąjungos vaizduoja ką klerikalai (krikščionis demokratai) duotų Lietuvai, jei jie laimėtų rinkimuose — tai ponų vergiją ir kunigų kancijų.

Nuo Kada Žmonės ant Žemės Geležį Vartoja?

Nors geležis ant žemės taip svarbią rolę lošia, bet žmonės pirma pažinojo auksą negu geležį.

Rymo poetas Virgilius savo poemą žemės gyvenimo pirma perstatė aukso, o paskui jau geležį.

Nieko tame įstabaus nėra, nes auksą žemėje suranda, kuomet geležis yra vien trapiose, nesiduodančiose praktiškai išnaudoti vietose.

Buvo laiko ant žemės, kuomet žmonės ne jokių metalų nepažinojo.

Ir Lietuvoje randa akmeninius kirvukus, kuriuos žmonės "perkuno kulpomis" vadina. Jie su perkunu nieko neturi; yra tai paprasti akmeniniai darbo įnagai, iš akmens pagaminti. Labai senų laikų kapuose, drauge, su palaidotų žmonių kaulais randa papuošimus iš bronzos. Nors bronzos yra mišinys metalų, bet tas rodo, kad žmonės jau ir tuo laiku mokėjo iš rudos šiebei tą pasigaminti, tačiau geležis jiems buvo nežinoma.

Atradus 1492 m. Ameriką, čia apart aukso niekur geležies nė geležinių įnagių nesusekta.

Aiškų tad, kad Amerikos indijonai — nors tarp jų gal taip aukštai kultūriškai pakilę nebuvo kaip meksikonai, tačiau geležies nepažinojo. Da yra daugybės mažų tautelių, kurios geležies nevartoja visai.

Jungtinės valstijos dabar geležį ruošina ir kitiems kraštams, o pirmą 1492 m. jos gyventojai, visai pasigaminti geležies nemokėjo. Bet geležis iš rudos ištraukti senovės raštuose jau seniai pažįstamas.

Egipto geležis pažįstama jau nuo 5000 metų, taigi nuo laikų kuomet sulyg šventraščio, pasaulis tapo sutvertas.

Reikia ir tą žinoti, kad žmonės neatsirado ant žemės mokėdami geležį pasigaminti. Medegos pasigaminimui geležies ant žemės niekada netruko. Žinoma, rudos yra daug žemėje ir yra meteoruose, taipgi akmenyse krantinčiuose iš dangaus. Šitokios meteoritų geležies turėjo kardų garsus civilizuoto svieto užkovotojas Attila. Jis išsvajojo, kad medegą kardui dievas jam atsiunčia, ir iš tos medegos nusikalęs kardą galįs sulyg dievo paliepiamo svietą užkariauti.

Bet ir su šitoku kardu jis tapo Francuzijoje sumuštas ir jo galybė su sykiu žuvo. Civilizuotoms senų amžių tautoms ir net didžiojo tvano laikų geležis buvo pažįstama. Mažis jau kalba apie akmenis ir geležį. Greikai sakosi geležį pažįsta nuo Prometheaus laikų, bet apie geležies gaminimą jie žinojo visai mažai. Senovės laikuose geležies ištraukimui vartojo daugiausiai magnetinės geležies rudas nes jos nesunku atskirti nuo kitokių rudų. Egipte ir žydų krašto geležis gerai žinoma buvo 3000 metų prieš Kristaus gimimo. 4900 metų atgal Cheopso piramidoje buvo vartojama geležis. 4 šimtai metų prieš Kristaus gimimą dirbamos buvo geležies kasyklos ant salos Elbos. Cesaro laikais Rymas auksas ir geležis turėjo vienokią garbę. L. Šernas.

Klioštorius ir Jezuitai

arba

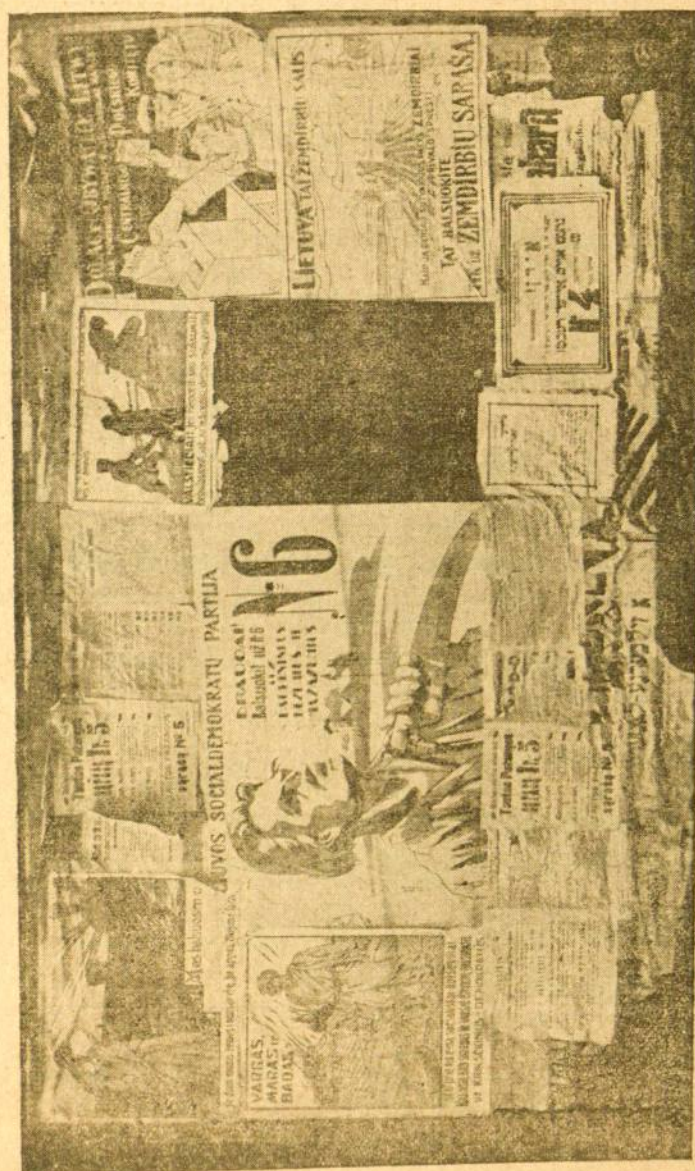
Barbora Ubrika

Vienas iš žingėdžiausių romanų lietuvių kalboje. Kaina pakelta iki \$1.00
Norintiems įsigyti viršminėtą knygą mel-džiū kreiktis:

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

POPIERINĖ BATALIJA.

Iš "Naujųjų"

Sis paveikslėlis vaizdžiai parodo, kokią bataliją vedė įvairios Lietuvos partijos rinkimų į Steigiamąjį Seimą kampanijoje. Tai Kaune. Visą sieną nupildyta įvairiomis kalbomis spaudintais kovojančiųjų partijų atšaukiniais, paveiksluotais skelbimais ir žadėjimais balsuotojams. Įžymiausias jų, tai Lietuvos Socialdemokratų Partijos posteris, vaizduojas galingą narsų Lietuvos darbininką su dalgiu.

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Reikalai

PRADEDANT DARBĄ.

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Pildomosios Tarybos pakviestas pildyti Centro Sekretoriaus pareigas, nors ir nelabai norėdamas, tečiau apsiėmiau. Užimti Centro Sekretoriaus vietą mane paskatino ir ta aplinkybė, kad senajam mūsų sekretoriui drg. J. Mickevičiui, būnant užimtu kasdieniniu darbu ir pildant "Kardo" administratoriaus pareigas, pasidarė per sunku Centro Sekretoriaus pareigas pildyti. Senasis sekretorius gerai suprastamas, kad organizacijos centras yra širdis, nuo kurios plakimo priklauso mūsų organizacijos kuno gyvastis, turėdamas per daug darbo rankų nenuleido, bet pavadė savo pareigas pildyti man.

Užimdamas Centro Sekretoriaus vietą, jaučiuosi nepilnai tame darbe patyręs ir prisirengęs, bet kuomet mūsų organizacija tokių žmonių mažai turi, tai prisieina į tuos dalykus gilintis ir studijuoti. Norint deramai laisvo protavimo idėjai pasidaruoti, reikėtų vien tik tuom ir užsiimti. Mūsų organizacija nėra ant tiek stipri, kad ji galėtų savo vėrininkams apmokėti tiek, jog jie be kito užsiėmimo visą savo laiką galėtų organizacijai pašvęsti. Nesant kitokio išėjimo, prisieina mūsų organizacijos reikalus tvarkyti nuo darbo atliekamam laikui. Ant kiek mano gyvenimo sąlygos ir laikas daleis, ant tiek pagal savo išgalę L. L. Federacijai pasidaruosiu.

Pilnai pasitikiu, jog mūsų kuopos ir

jų viršininkai darbuosis laisvo protavimo idėjai kaip prie drg. J. Mickevičiaus taip ir prie manęs.

Spausdamas visų laisvamanių darbuotojų ant pirmos pažinties dešinę ranką kviečiu juos į darbą.

Siųsdami narių mokesčius arba kreipdamiesi kitokiais su Centro Sekretoriu surištais reikalais laiškus adresuokit žemiau pasirašiusiam.

Juozas Lapaitis,

1443 N. Paulina St.,
Chicago, Ill.

PRAKALBŲ RENGĖJAMS.

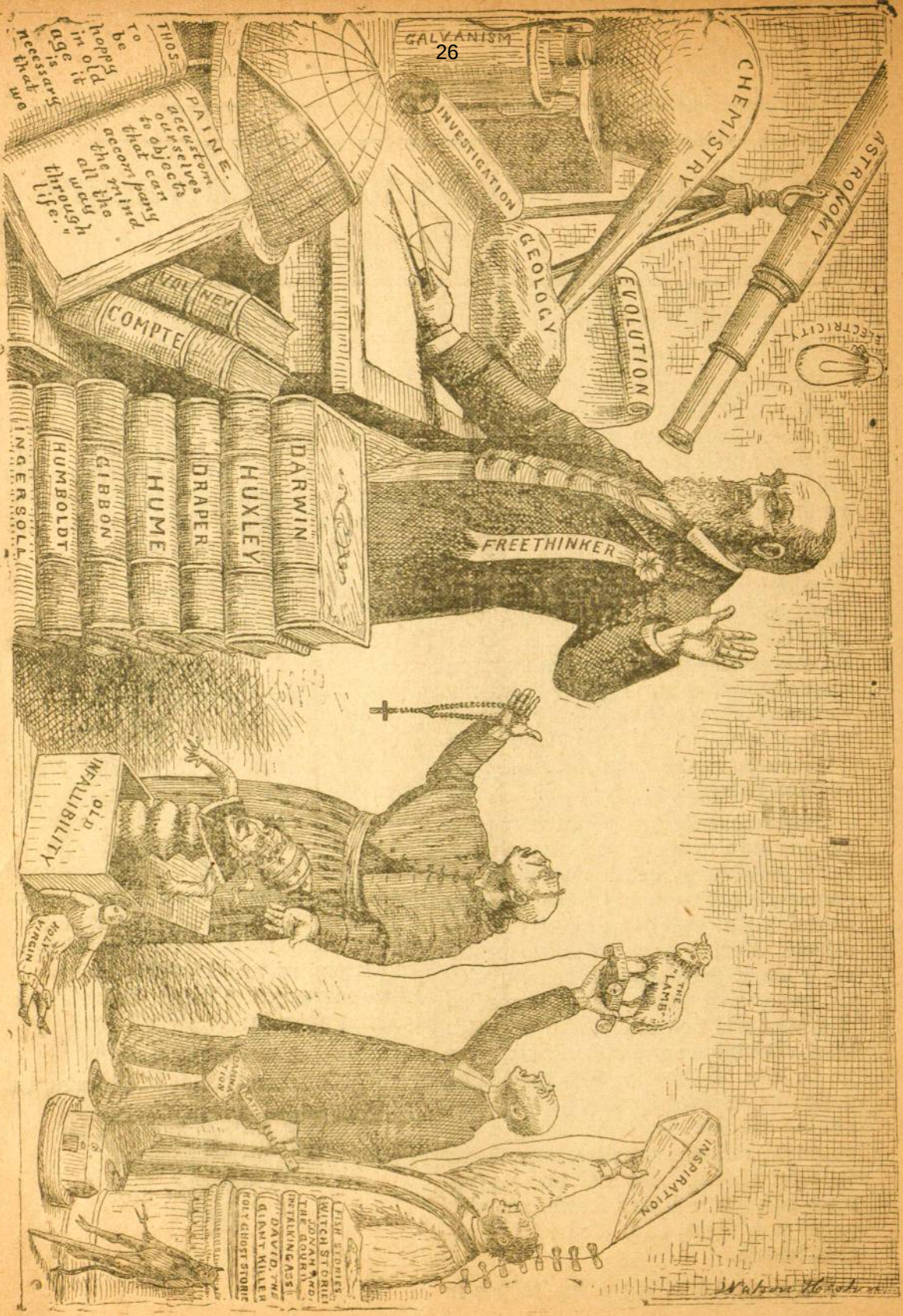
Atvykus kun. M. X. Mockui Chicago, daugelis lietuvių draugijų nori rengti jam prakalbas. Bet nežinodami Mockaus gyvenimo antrašo, jie nežino kaip su juo susižinoti. Šiuo metu mes pranešame visoms lietuvių draugijoms ir organizacijoms, kurios nori rengti, kun. M. X. Mockui prakalbas kad kreiptusį prie Lietuvių Laisvamanių Federacijos Centro Sekretoriaus sekamu antrašu:

J. LAPAITIS, Sekr.
1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Laisvamam knygams:

"Ne, man jasy monai daugiau nebereikalingi. Aš atgal i prietary gadynę nebegeisiu"

27-nios Garsiausios Pasaulio Biblijos

(Ištrauka iš knygos "16 Kristų")

Nežinojimas prigimtios mokslų ir istorijos yra vienas geriausių ramsčių religijai. Keli krikščionis žino apie savo religiją ir bibliją? Jie apie tai netirinėjo ir netirinėja. Juo mažiau toki žmonės žino apie savo religiją, tuo labiau jie tiki į ją. Religijos klausimą jie palieka kunigams, užmiršdami tai, jogei kunigams iš to tik nauda: kunigams būtų bloga tik tada, jeigu žmonės darytų palyginimų tarp dabarties ir praeities, buvusių ir esamų religijų. Pasekmės yra tokios, kad kunigai vis dar skelbia savo "mokslą," o minios nesvarstančių žmonių dar tiki, jogei "kunigas viską žino."

Kynai, indusai, egiptiečiai, persai, turkai, graikai ir kitos nekrikščioniškos tautos, turi savo biblijas, dievus, išganytojus, velnius, dangus ir peklas.

Sekami aprašymai bei ištraukos iš šventraščių, parodo apie žmonių biblijas, dievus, išganytojus, velnius, dangus ir peklas.

Penkios biblijos buddistų ir bramistų.

Vėda neužginčijamai yra seniausia ir "sekrečiausia" knyga. Kuomet krikščionių biblija susideda tik iš dviejų dalių, seno ir naujo testamento, tai Vėda susideda iš keturių dalių, vadinamų: Rig-Vėda, Yojur-Vėda, Sama-Vėda ir Atharva-Vėda. Daugiau kaip 300,000,000 žmonių Vėdą skaito kaip įkvėptą žodį.

Vėda be kita įsako:

1. Tau neprivalu užmušt nė joki gyvą sutvėrimą.
2. Tau neprivalu vogt.
3. Tau neprivalu svetimoteriauti.

4. Tau neprivalu meluot.

5. Tau neprivalu gert svaiginamų gėrimų.

6. Tau neprivalu krauti turta ant žemės.

Mahabharato biblija, susideda iš aštuoniolikos knygų. Taip pat savyje prideda — "Bhagavadgita" kuris patraukė savęs visą pasaulį. Mokslininkas Wilkins, kuris nemaža studijavo Azijos tautas, sako, kad Mahabharata ir kitos keturios buddistų ir bramistų biblijos, kiekviena esančios daugiau kaip 3500 metų senumo.

Puranos biblija. Ji atsirado delei kilusių nesutikimų tarp buddizmo ir bramizmo. Aštuoniolika knygų šios biblijos yra pašvęsta penkiems sekamiems dalykams išaiškinti:

1. Sutvėrimas pasaulio.
2. Sunaikinimas ir atnaujinimas pasaulio.
3. Sanprotavimai apie dievus.
4. Valdymas pasaulio dievu Manus.
5. Istorija rasių.

Ši biblija lygina dievą su gamta, ir daugiausia pašvenčiama garbinimui dievo Višnos.

Istatymai dievo. Tai indusų biblija, pašvęsta aiškinimui apie sutvėrimą pasaulio ir busimą valstiją žmonių.

Ramayana biblija pašvęsta garbinimui Roma, kuris esąs įkūnytas per Višną. Šios biblijos dievas Vyasa yra toks jau kaip ir Maižis krikščionių biblijoj: leidėjas įstatymų, savo sekėjų valdytojas.

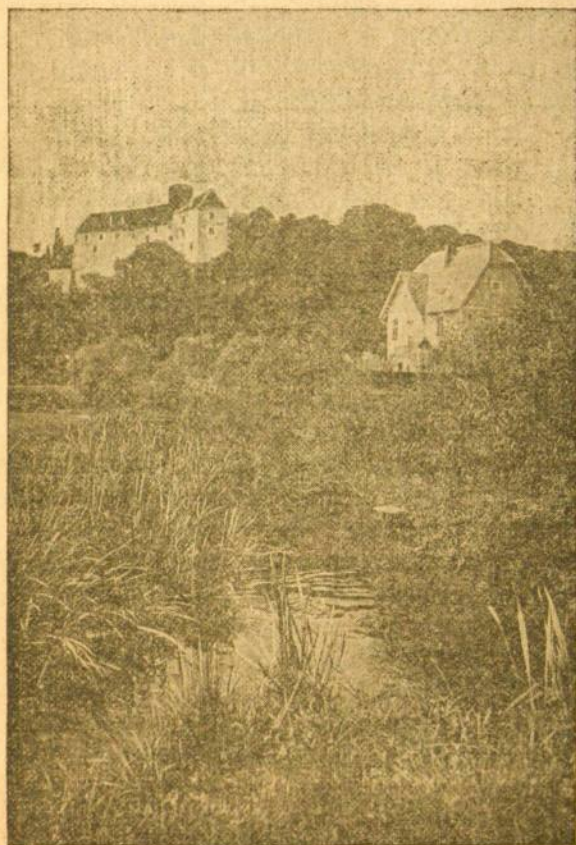
Keli svarbiausi palyginimai tarp indusų ir krikščionių biblijų:

Kiekvienas dievas sutvėrė pasaulį į šešias dienas. Gi indusų Adimo ir Iva

tikri krikščionių Adamas ir Jėva. Ir indusai ir krikščionis turi legendą apie arką ir tvaną. Indusų kapitonas buvo Satyavista, krikščionių — Nojus. Indusų biblijose "knyga tiesų" įsteigta Bishen, o krikščionių biblijoje — Hil-
kiah. Krikščionis turi stebuklingą kal-
ną Sinai, indusai-gi turi kalną Mira;
Jordano upė krikščionims yra tas pat,
kas indusams Ganges'o. Musavod in-
dusams yra tas pat, kas krikščionims
Samsonas. Rhambha buvo paversta į
akmens stulpą taip, kaip Loto pati bu-
vo paversta į druskos stulpą. Krikščio-
nių biblija kalba apie Kristų kaipo iš-

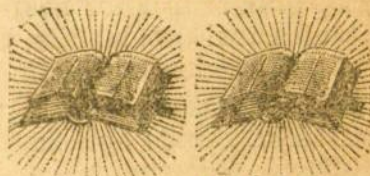
nynt jį, o indusai turi tokį pat išga-
nytoją Krišną Jezeus. Indusai aiškina,
kad krikščionių bibliją sutvarkęs Rajoh
Zura, kuris buvo atskirtas nuo indusų
tikėjimo, ir išvytas iš Indijos ir kad jis
pabaigė savo gyvenimo dienas Palesti-
noj. Kaip puritonizmo tėvai paliko
Angliją ir keliavo į Ameriką, taip sako-
ma, ir Rajah Zura paliko Indiją ir ke-
liavo į Jeruzolimą.

"Religijų Parlamento", kuris buvo
laike visasvietinės Parodos Chicagoje,
1893 metais skyriaus vedėjai pripažino,
kad indusų pasiuntinys — atstovas at-
laikęs geriausias pamaldas. Jo užbai-

Iš "Liberator"
Karlstein pilis, Austrijoje, kur yra internuo-
tas Bela Kun, buvęs Vengrijos komunistų
valdžios galva.

BIBLIJA

Tai yra visas Šventas Rarštas, Seno ir Naujo Testamento. Ši Biblija yra tikra, pilna, lietuviška, lietuviškomis raidėmis; pagerinta per kun. M. X. Mockų, labai naudingomis rodyklėmis, susideda iš 66 knygų, 1189 perskyrimų, 31173 padėjimų. Audimo stiprus apda-
ras, aukso titulas, gera plona po-
piera, rausvi kraštai, kaina \$3.50.

Roan skuros linknus apdaras, aukso titulas, geresnė plonesnė popiera, rundini kampai, burni-
siuoti raudoni kraštai, kaina \$4.50.

Roan skuros linknus uždengian-
tis knygos kraštus apdaras, auk-
so titulas, ekstra gera plona po-
piera, rundini kampai, rausvai
auksuoti kraštai, kaina \$5.50.

Užsakymai bus išpildyti tuojau.
Prisiuntimas bus apmokėtas. Pi-
nigai siųsti yra geriausiai per
pašto arba ekspreso money orde-
rį. Adresuoti reikia šitaip:

M. X. MOCKUS

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

giamieji žodžiai buvo sekami: "Brahma indusų, Mazda Zoroastrijonų, Buddha Buddistų, Jehova žydų, ir Tėvas danguje krikščionių yra tas pats dievas kiekvienoj religijoj."

Egyptiečių Biblija.

Egyptiečių biblija žinoma vardu "Hermes." Ji atsiradusi apie 8000 metų tam atgal. Ten nurodoma, jog gyventojai tada būvę labai protingi ir laimingi. Nė viena tauta neprilygusi jiems. "Patarlės ir padavimai" egyptiečių biblijoj labai primena krikščionių biblijos "patarles."

Visai mažas skirtumas tarp doktrinų, tiesų ir įpročių, minimų egyptiečių, indusų ir krikščionių biblijose. Egyptiečių dievas Osiris sutvėrė visus daiktus, jis valdė ir buvo teisėjas mirusiųjų. Jų išganytojas buvo Thulis, kuris buvo nukryžiuotas taip, pat, kaip Krišna Jėzus ir Jėzus Kristus. Egyptiečiai buvo pirmutiniai, kurie paskelbė, jog žmogaus "dvasia yra nemiršanti." Jų literatūra ir dailė buvo pašvęsta vien tik puošimui savo religijos. Jie taipjau turėjo velnią Typhon vadinamą.

Egyptiečiai skelbė savo tikėjimą tik palei Nylo upę, graikų religija buvo skelbiama tik Hellenų rasei. Ir yra žinoma, kad persekiojimo dėl tikybos pas juos nebuvo; kuomet susidūrė su krikščionybe, prasidėjo persekiojimas per krikščionis. Jų religija neturėjo nė inkvizicijos, nė križiokų ir religinių karių.

Persų Biblija.

Persų biblija panaši į krikščionių bibliją. Jų "Zend Avesta" tai kaip ir mūsų Senas Testamentas. "Sadder" gi kaip ir Naujasis Testamentas. "Dievo žodis" buvo atsiųstas Persams nuo dievo Ormazd, — "Didžiojo Suteikėjo Gyvybės." Giesmė "Gathas" yra seniausias himnas jų Avestoje, jis buk suda-

rytas 6350 metų prieš Kristų.

Persų religija taip kaip ir buddistų yra "morališka religija," pamatuojama blogu ir geru. Jie turi mažai altorių ir stabų. Aukas deda tam tikrose vietose koplyčioj. Jų Dievas taipjau sutvėrė pasaulį per "šešis periodus"; paskui, nepasitenkinęs juo, užleido tvaną, ir liepė budavot arką. Jų biblija rašo apie obels medį ir velnią gundytoją; talpina savyje prisakymus ir nurodymus apie maldas ir kartu kalba apie nubaudimą netikėlių. Jų Išganytojas buvo Mithra, kurio mokiniai toliau siekiantys nei krikščionių Išganytojo Jėzaus. Jų bažnyčią pabudavojo Soleimonas, kaip kad Salamonas žydų.

Kynų Biblija.

Shoo King, tai viena iš kynų biblijų, padalinta į penkiasdešimt aštuonis skyrius, panašus padalinimai į krikščionių biblijos. Ši ir kitos kynų biblijos kalba apie dievą Natigai, kuris kaip ir Jėzus, buvo Tarpininkas Atpirkėjas, arba išganytojas.

She King, arba "Knyga Poezijos", kuri yra pavedama Dievui Fohi. Ši poezija panaši į Salamono Giesmes. Bet joje mažai nurodymų apie moraliskumą.

Tao-teh-King, arba Doktrinos Protaavimo, kalba apie paėjimą svieto, gamtos filozofiją ir nemirtingumą.

Chun Tsen yra stebuklingai įkvėptas žodis kynams. Laikomas kaipo labai svarbus raštas. Sakoma, kad tai yra darbas Konfuciaus. Tai gan gerai žinomas dalykas Konfuciaus, Buddo ir Bramo sekėjams.

Chung Yung, žinoma kaipo "Doktrina apie Budus", sako, jog dvasios yra apie mus ir mes be jų nieko negalime veikti, nors jų nematome ir negirdime. Jų "pagoniška" biblija arčiausiai stovi prie gamtos mokslų, negu kokia kita pasaulio biblija.

Ta-heo, kita kynų biblija, yra pašvęsta aiškinimui vien tik religijinių doktrinų; taipgi nustato užduotis šeimynos ir ištikimybės valdžiai. Ji parašyta Konfuciaus pasekėjų.

“Sekretnos”-paslaptingos kynų knygos susideda iš daugiau kaip šimto ir penkiasdešimts tomų, vadinamos “**Didieji Metraščiai**.” Ten minima apie dalykus, kurie įvykę 2,600 metų prieš krikščionių “padavimus” apie Adomą ir Jėvą. Europos tirinėtojai priparodė, jog kynų religija gyvavo 2000 metų prieš parašymą Testamento.

Kynų religija visai nekalba apie žiaurumus dievų. Jokis žmogus nesiaukoja save ant aukuro, taip kaip krikščionis daro. Jie (kynai) stengiasi surasti augštai esantį dievą, kuomet krikščionis sako, jog jų Dievas ateis ant žemės susirast savo žmones.

Skandinavų Biblija.

Edda labai panaši į Persų bibliją. Padalinta į dvi dali. Pirma dalis yra poetiškoj formoj, antra — prozoj. Talpina istoriją apie Skandinavų žmones.

Poetiškoji dalis daugiausia pašvęsta Thorui, Dievui Sutvertojų pirmų žmonių — vyro ir moters. Taipgi turi knygą Patarlės, panašią į krikščionių bibliją. Skirsnys paimtas iš seniausio šventraščio, apie mokinimą kalba šitaip: “Ir visa tai turi but žinoma, kad papuošimai del bažnyčios yra reikalingi, ir paslaptinga dvasia yra mumise, kuri kalba apie Dievo paslaptis”. Apie 1000 metais po Kristaus, į Skandinavų šalį įvesta krikščionybė. Nuo tada visokios krikščionių sektos užujo seną Skandinavų religiją.

Nauja Knyga--Romanas Portugalų Minyškos Meiliški Laiškai

Laiškai rašyti miniškos Marionos Alcaforados savo numylėtiniui grafui Noll Bonton De Chamilly. Nepaprastai žingeidi knyga — vaizdžiai parodoma meilės galybė. Kaina tik \$1.00

Reikalaukit:

“KARDAS”,

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

KUNIGO BIMBOS BIBLIJA

Yra tai puiki, didelė, stora knyga, kurioj tel-
pa sekantis kunigo Bimbos straipsniai
ir veikalai:

Tėviškas žodis.
Kunigo Bimbos pranašavimai.
Kas protingesnis.
Apie į Dangu žengimą.
Dievybės Laikų užrašai.
Apie šventą Petrą.
Nesupranta Meilės Artimo.
Kaip Kartais Atsitinka.
Susimaišymas Prie Babiliono.
Litanija Apie Socializmą.
Ką Kunigai Veiks Bedievybės Gadynėj.
Dievo Protas Mainosi.
Smertelniausis Griekas.
Stebuklai.

Privatiški Dalykai.
Iš nuotikių Ant žemės.
Ignaco Praeitis.
Vargšai ir Ponai.
Kandidatės.

Velnio Apsėsti Vaikai.
2 Pranašystės.

16 Gadzinkų, Karunkų, Apdumojimų, Stebuklų, Apsireiškimų, Giesmių, Eilių, etc.
27 Kunigo Bimbos Garsiausi Pamokslai.
2 Kunigo Bimbos Kamendoriaus Pamokslai.

Biblija yra atspausda didelio formato, turi ne 57 paveikslus perstatančius dievus, velnius, popiežius, vyskopus, kunigus, jų gaspadines ir jų nuotikius ir bėdas.

Kunigo Bimbos Biblijos Kaina \$1.50

Reikalaukit

“KARDAS”,

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

16 KRISTŲ

Jai da neturi knygos "16 Kristų", tuoj pasirupink ją gauti.

Šitoje knygoje atrasi apie įvairių tautų Kristus—Krishna, Thulis, Crite, Hens, Thammuz, Indra ir tt.

Taipgi iš šitos knygos dažinasi apie 27 garbiausios Biblijos pasaulyje: Kaip tai: 5 biblijos budistų ir bramistų, Mamamharato bibliją, Egiptiečių bibliją, Persų bibliją, Kynų bibliją ir daugybę kitų biblijų.

Iš šitos knygos dažinasi, kad ne viena panelė švenčiausia buvo, bet 16.

Iš šitos knygos taipgi dažinasi apie sekamus svarbius dalykus: paėjimas kalėdų, paėjimai stebuklų; kaip atsirado kryžius, paėjimas

mas velykų, paėjimas velnio, sustabdymas saulės, pasaka apie Jonah, paėjimas bokštų dangų pasiekti, paėjimas tvano, paėjimas dešimts prisakymų ir tt.

Knygoje "16 Kristų" atrasi viską tą ko kitose knygose ne už pinigus negali surasti.

Prie pabaigos knygos telpa įvairių popiežių išleisti prakeikimai — Anathomos. Yra tai naudinga dažinoti visiems kaip popiežiai kovojo prieš progresą.

Pertai, mes patariam visiems "Kardo" skaitytojams įsigyti knygą "16 Kristų". Kaina tik 50 centų.

Reikalaukit

"KARDAS"

1443 N. Paulina St.,

Chicago, Ill.

APŠVIETA

Žmogaus protui yra taip reikalinga, kaip maistas yra reikalingas žmogui kūnui. Nė vienas žmogus negali apsieiti neskaitydamas mokslinių raštų, bet užtai kiekvienas gali pasiekti augščiausią mokslą, jei tik žmogus netingės skaityti mokslines knygas, vietoj praleist laiką dykai. Mes patarime savo draugams įgyti šias tris labai svarbias knygas, kurių perskaitymas padės pamatą platesniai pasaulėvalgai ir protiškam išsivystymui.

ETNOLOGIJA arba istorija apie žemės tautas. Pagal Dr. Haberiand, parašė Šernas. Su daugybe paveikslų įvairių tautų žmonių, etc. Aprašo apie visas mūsų pasaulio veisles arba rases. Ji parodo visų viešpatysčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių salelių žmones ir jų paveikslus Aprašo. Kaina. Aįtadaryta gražiais audimo apdarais, 667 puslapiai \$3.75

GEGRAFIJA arba žemės aprašymas. Pagal Geige, Nalkovskį ir kitus, sutaisė Šernas. Nesuskaitoma daugybė paveikslų. Aiškiai ir suprantamai aprašo mūsų žemę, jos pavidalą, didumą, ir platumą; jos kalnus, vulkanus metančius iš savės ugnį. Sluogsnius, iš kokių susideda mūsų žemė, kur randasi anglis, geležis, auksas, druska ir kiti žemės turtai. Kiek ir kur yra

jurių, ežerų, upių, jų vardai, didis, gylumas, vandenys, kokie juose gyvena gyvūnai. Visa žemė aprašyta dalimis: išskaitliuotos visos viešpatystės, kuni-gaikštystės, respublikos. Kur koks klimatas, ilgis dienos, nakties, ir nesuskaitomos kitos mokslinės žinios. Kaina. Apdaryta gražiais audimo apdarais, 469 puslapiai \$3.00

SENŲ GADYNIŲ IŠNYKĘ GYVI SUTVĖRIMAI. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien žmonės kasdami gilius šulinius, kanalus, arba anglis, randa giliai palaidotus žemėje tų senovės sutvėrimų tikrai kunus. Tų sutvėrimų atrado čielus, nesugadintus kunus, užklotus keliolikos sieksnių stora žemės eile. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnų, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip sena yra žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, puslapių 370. Kaina \$1.50
Gražiuose audimo apdaruose \$2.25

Reikalaukit

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

TIKĖJIMO ISTORIJA

Parašė Theologijos Profesorius
P. D. CHANTELPE de la SAUSAYE.

Šiame visame pasaulyje žinomam mokslininkui priglėbėjo parašyti tą milžinišką veikalą visa eilė mokslininkų.

Yra tai milžiniškas veikalas, sudaręs net 1086 puslapius gražaus, labai žingeidaus ir lengvai skaitomo rašto.

Knyga yra papuošta daugybe paveikslų visokių tikėjimų dievų, dievaikių, relikvijų, šventenybių, šventųjų, bažnyčių, šventinčių, ir tt.

Šioje knygoje skaitytojas ras pilną apžvalgą visų tautų tikėjimų-religijų, jų pradžią, augimą, vystymąsi, puolimą ir platinimąsi — pradedant nuo seniausių amžių ir baigiant dabartiniais laikais. Čia aprašomi visi tikėjimai, tikslai, apeigos, jų dievai, jų supratimai apie dangų, pragarą, sielos nemirtinumą, ir tt.

Skaitydamas "Tikėjimų Istorija" žmogus supras kaip įvairios tautos ir visa žmonija laipsniškai tobulinosi savo tikėjimiskose pažvalgose, kol nepriėjo prie dabartinių tiky-

bų. Yra tai veidrodis, kuriame aiškiai yra matomas žmogaus dvasios plėtojimosi kelias. Negalima suprasti žmonijos vystymosi, jeigu nežinoma kaip išsivystė tikyba. Tą gi galima kaip sykis sužinoti "Tikėjimų Istorijoje".

"Tikėjimų Istorija" yra milžiniškiausiu lietuvių kalboje veikalų šioje šakoje, ir be šios knygos joks apšviestas žmogus negali apsieiti. Ypatingai patariam šią knygą įgyti tiems, kuriems prisiėmė vesti ginčus, polemikas, diskusijas arba debatus apie tikėjimus, jų svarbą, naudą arba reikšmę, kokią jie lošė žmonijos istorijoje.

Igykite šį veikalą, o užtikrinam, kad nesi-gailėsi.

Knyga yra didelio formato gražiais, tvirtais apdaraais, nugara ir kampai skuros, šoniukai puikūs, aukso titulas ant nugaros. Kaina sulyzinus su veikalų didumu ir svarba yra begalo maža, tik \$7.00

Neperskaitys šios knygos

Negali skaitytis apšviestu žmogumi.

Nusipirkit ją. Džiaugsitės.

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

ŽODYNAS

LIETUVIŠKAI-ANGLIŠKAS, ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKAS.
SUTAIŠĖ ANTANAS LALIS.

Šis milžiniškas žodynas susideda iš dviejų dalių, ir galima gauti atskirais dalimis arba abi dalis vienoj knygoje.

Dalis I. Lietuviškai-Angliškai. Trečia pataisyta ir gausiai papildyta laida. Čion randasi visi žinomi lietuviški žodžiai išguldėti angliškai. Kožnas žodis paženklinas kursyvoimis litaromis prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas: 6x9 col., viso 439 puslapiai.

Kaina: Kietais, drutais audimo apdaraais \$3.50
Kaina: Popieros viršais, tik \$2.50

DALIS II. ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKAI. Čion randasi visi angliški žodžiai išguldėti lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliškai ištarti taipgi kiekvienas žodis paženklinas kursyvoimis litaromis, prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius, viso 835 puslapiai.

Kaina: Puikiais, pusiau skuriniais apdaraais \$5.50

Kaina Popieros viršais, tik \$4.00

"KARDAS",

ABIDVI DALIS VIENOJE KNYGOJE. Geriausiai yra turėti abidvi dalis kruvoje, nes parankumas ir nauda iš to yra neapsakoma. Tas žodynas yra neatbutinai reikalingas kiekvienam apšviestam žmogui, rašėjui, vertėjui arba kalbų studentui. Nė vienas negali girties mokas lietuvių arba anglų kalbą, neturėdamas to žodyno.

KAINA ABIEJŲ DALIŲ KRUVOJ:

Gražiais "Half-Morocco" apdaraais, nugara ir kampai drutos, gražios morocco skuros, šonai puikūs, aukso titulas ant nugaros parašai aukso litaromis, lapų kraštai marmuruoti \$8.00
Ta pati knyga, tik visa apdaryta brangia morocco skura (Full Morocco), su auksinėmis litaromis, kraštai marmuruoti \$10.00

Mes patariam savo draugams įgyti visą skurą apdarytą, abidvi dalis vienoj knygoj, už \$10.00, nes tai bus amžinas turtas ir bibliotekos pagražinimas. Igyk tą knygą.

Reikalauskite

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of the "Kardas" published monthly, at Chicago, for April 1, 1920.

State of Illinois, } SS.
County of Cook }

Before me, a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared M. J. Shileikis who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the "Kardas" and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and circulation of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulation, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are:

Publisher, Lithuanian Freethinkers' Federation of America, 1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Editor K. Augustinavičius, 211 E. Superior St., Chicago, Ill.

Managing Editor none.

Business Manager, M. J. Shileikis, 1443 North Paulina St., Chicago, Ill.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses if stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock).

Lithuanian Freethinkers' Federation of America.

K. Jankauskas, 1965 Evergreen Ave., Chicago, Ill.
S. Danilevičė, 1617 N. Winchester Ave., Chicago, Ill.

P. Dubickas, 2151 So. Leavitt St., Chicago, Ill.
T. Ripkevicius, 1681 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owners; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is (This information required from daily publication only).

M. J. Shileikis, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 1st day of April, 1920.

(Seal)

Wm. Makavetzki.

(My commission expires Aug. 7, 1920).

Virimo, Kepimo ir Namų Prižiūrėjimo

Knygos didumas apie 9 coliai ilgio 6 pločio, 164 puslapiai, gražiai auodeklų apdaryta su auksine antspauda ant viršaus. Knygos turinys labai atidžiai surinktas geriausių valgio daiktų. Joje telpa 15 gatunkų geriausių sriubų, 87 budai kaip sutaisyti mėsos valgius, 7 budai kiaušieninių, 64 budai kepimo įvairių pyragų ir pyragėlių, 18 budų pajų ir pudingų, 5 geriausi budai kaip gaminti žuvis, 9 geriausi budai kaip kepti duoną, 17 geriausių konservų, kaip sudėti įvairias uogas ir augalus, 10 budų kaip užlaikyti daržoves, 10 budų įvairumų: gėrimai, naminiai dalykai, patarimai, 7 geriausi valgiai iš Lietuvos gospadinės, 6-ši budai gaminti paukštieną. Įvairūs spaisai (prieskoniai). Žodžiu sakant, knyga verta turėti kiekvieno lietuvių stuboje, nes ji pa-

rodo kaip sveikai gaminti valgius, kaip su naudoti daiktus naudingai ir ekonomiškai.

Labai linkiame Tamstai šitą knygą sau išsirašyti; jeigu pats negamini valgių, padovanok savo gospadinę, savo seserį, savo motinai arba savo merginai, jūsų dovana paliks ją atmintyje per ilgus laikus. Geras maistas, geras namų prižiūrėjimas sučėdina pinigų, kuriuos gydytojams ir vaistinėms atiduoti. Šita knyga gražiai apdaryta parsiduota už \$1.50. Neatidėk, nes užmirsi. Rašyk dabar, paklausinėk, gal jūs susidėš norėtų sau nusipirkti — galsite kartu parsisiųsti kelias knygas.

Užsakymą ir pinigų pasiųskite ant tokio adreso:—

K. A R D A S

1443 N. Paulina Street,
Chicago, Ill.